

**ПЕНСИОННО-ОСИГУРИТЕЛНА КОМПАНИЯ
„ДОВЕРИЕ“ АД**

**ПРАВИЛНИК
ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА И ДЕЙНОСТТА НА
УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД
„ДОВЕРИЕ“**

СОФИЯ, 2021 г.

П Р А В И Л Н И К
за организацията и дейността на Универсален пенсионен фонд „Доверие”

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

I. ОПРЕДЕЛЕНИЯ НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТЕРМИНИ И ПОНЯТИЯ

II. ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

III. ГЛАВА ПЪРВА. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Предмет
2. Наименование на универсалния пенсионния фонд
3. Учредяване и регистриране
4. Управление и представителство
5. Седалище и адрес на управление
6. Гаранции за изпълнението на задълженията

IV. ГЛАВА ВТОРА. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ОСИГУРЯВАНЕ В УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

1. Условия за осигуряване
2. Заявление за участие
3. Права и задължения на осигурителните посредници
4. Възникване на осигурителното правоотношение
5. Документ за участие в универсалния пенсионен фонд
6. Прекратяване на осигуряването
7. Осигурителни вноски
8. Лихви върху сумите от осигурителни вноски
9. Данъчни облекчения

V. ГЛАВА ТРЕТА. ОСИГУРИТЕЛЕН ДОГОВОР

1. Условия и ред за сключване на осигурителен договор
2. Съдържание
3. Изменения и допълнения на осигурителния договор
4. Прекратяване на осигурителния договор

VI. ГЛАВА ЧЕТВЪРТА. ИНДИВИДУАЛНА ПАРТИДА

1. Общи изисквания
2. Откриване и закриване
3. Съдържание на индивидуалната партида
4. Водене на индивидуалните партиди
5. Изчисляване и обявяване стойността на един дял
6. Извлечение от индивидуалната партида

VII. ГЛАВА ПЕТА. ТАКСИ И УДРЪЖКИ

1. Такси и удръжки при управлението на средствата на универсалния

- пенсионен фонд
2. Такса при прехвърляне на средствата по индивидуалната партия

VIII. ГЛАВА ШЕСТА. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ПОЛИТИКА. ДОХОД ОТ ИНВЕСТИЦИИ И ОЦЕНКА НА АКТИВИТЕ НА УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

1. Основни принципи и цели при инвестирането
2. Инвестиционната политика и оповестяване на информация
3. Разпределение на дохода от инвестиции
4. Оценка на активите

IX. ГЛАВА СЕДМА. МИНИМАЛНА ДОХОДНОСТ

1. Определяне на минималната доходност
2. Гарантиране на минималната доходност
3. Резерв на универсалния пенсионен фонд
4. Използване на средствата от резерва на универсалния пенсионен фонд
5. Резерв на пенсионноосигурителното дружество
6. Използване на средства от резерва на пенсионноосигурителното дружество
7. Покриване на разликата до минималната доходност със собствени средства на пенсионноосигурителното дружество
8. Стойност на един дял на универсалния пенсионен фонд след покриване на разликата до минималната доходност

X. ГЛАВА ОСМА. ГАРАНТИРАНЕ НА БРУТНИЯ РАЗМЕР НА ОСИГУРИТЕЛНИТЕ ВНОСКИ В УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

1. Гарантиране на brutния размер на преведените осигурителни вноски
2. Резерв за гарантиране на сумата на brutния размер на преведените вноски в универсалния пенсионен фонд
3. Използване на средства от резерва по чл. 41

XI. ГЛАВА ДЕВЕТА. УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА НАТРУПАНИТЕ СРЕДСТВА ПО ИНДИВИДУАЛНАТА ПАРТИДА, ЗА ПРОМЯНА И ВЪЗОБНОВЯВАНЕ НА ОСИГУРЯВАНЕТО

1. Условия за промяна на участието
2. Ред и срокове за прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партия в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество
3. Прехвърляне на средства по индивидуалната партия в пенсионни схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка
4. Избор за промяна на осигуряване от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“ и във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“
5. Възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд

XII. ГЛАВА ДЕСЕТА. УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ЕДНОКРАТНИТЕ ИЛИ РАЗСРОЧЕНИ ПЛАЩАНИЯ ОТ ИНДИВИДУАЛНА ПАРТИДА В УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

1. Еднократно или разсрочено изплащане на средствата от индивидуалната партия
2. Договор за разсрочено изплащане от индивидуалната партия
3. Изменение, допълнение и прекратяване на договора за разсрочено изплащане
4. Еднократно изплащане на средствата по индивидуалната партия на осигурено лице, придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост
5. Срокове за отпускане и за изплащане, и начин на изплащане на еднократното и разсрочено плащане
6. Разходи за еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партия
7. Спиране и възстановяване на разсрочено плащане
8. Прекратяване на разсрочено плащане

XIII. ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА. УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ИЗПЛАЩАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ПОЖИЗНЕНИ ПЕНСИИ ЗА СТАРОСТ И НА РАЗСРОЧЕНИТЕ ПЛАЩАНИЯ ПРИ ПРИДОБИТО ПРАВО НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОЖИЗНЕНА ПЕНСИЯ ЗА СТАРОСТ

1. Условия за придобиване право на допълнителна пожизнена пенсия за старост
2. Видове пенсии
3. Определяне размера на допълнителните пожизнени пенсии за старост
4. Гарантиран размер на допълнителните пожизнени пенсии за старост
5. Фонд за изплащане на пожизнени пенсии
6. Резерв за гарантиране изплащането на пожизнените пенсии
7. Разсрочено изплащане на средствата при придобито право на допълнителна пожизнена пенсия за старост
8. Фонд за разсрочени плащания
9. Ред за отпускане на пенсията и на разсроченото плащане
10. Пенсионен договор
11. Изменение, допълнение и прекратяване на пенсионния договор
12. Договор за разсрочено изплащане от фонда за разсрочени плащания
13. Изменение, допълнение и прекратяване на договора за разсрочено изплащане
14. Срокове за отпускане и за изплащане на пенсията и на разсроченото плащане
15. Разходи за изплащане на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане
16. Актуализация на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане
17. Преизчисляване на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане
18. Спиране и възстановяване изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане
19. Прекратяване на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане
20. Еднократно изплащане на наследниците на пенсионер, получаващ допълнителна пожизнена пенсия за старост или на разсрочено плащане

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНОТО ДРУЖЕСТВО, НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА, НА ПЕНСИОНЕРИТЕ И НА ТЕХНИТЕ НАСЛЕДНИЦИ

1. Права и задължения на пенсионноосигурителното дружество
2. Права и задължения на осигурените лица
3. Права и задължения на пенсионерите, на техните наследници и на наследниците на осигурените лица
4. Права на осигурените лица и пенсионерите при преобразуване и прекратяване на пенсионноосигурително дружество и на универсален пенсионен фонд
5. Изменения и допълнения на Правилника

XIV. ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ОПРЕДЕЛЕНИЯ НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТЕРМИНИ И ПОНЯТИЯ

По смисъла на този Правилник:

1. (изм. – 14.05.2019 г., 20.07.2021 г., доп. – 17.08.2021 г.) **„Осигурено лице“** е физическо лице, на чието име и в чиято индивидуална партида са внасяни или се внасят осигурителни вноски за допълнителна пожизнена пенсия за старост в Универсален пенсионен фонд „Доверие“ при условия и по ред, определени в Кодекса за социално осигуряване, този Правилник и осигурителния договор. Осигурени лица са и лицата, за които са внасяни осигурителни вноски и които получават еднократно или разсрочено плащане от Универсален пенсионен фонд „Доверие“ или от Фонд за разсрочени плащания „Доверие“.

2. (изм. – 07.09.2016 г., 14.05.2019 г.) **„Осигурителен договор“** е договор, сключен между Пенсионно-осигурителна компания „Доверие“ АД и физическо лице, родено след 31.12.1959 г., което се осигурява за пенсия за осигурителен стаж и възраст, при условията и по реда на Кодекса за социално осигуряване, подало е заявление за участие, заявление за възобновяване на осигуряването или заявление за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните суми по индивидуалната партида в Универсален пенсионен фонд „Доверие“ или е служебно разпределено.

3. **„Осигурител“** е физическо лице, юридическо лице или негово поделение, както и други организации, които имат задължение по закон да внасят осигурителни вноски за физически лица, които се осигуряват в Универсален пенсионен фонд „Доверие“.

4. (изм. – 14.05.2019 г.) **„Осигурителен посредник“** е физическо лице или юридическо лице, чрез упълномощени от него физически лица, което въз основа на писмен договор, сключен с Пенсионно-осигурителна компания „Доверие“ АД има право, от нейно име и за нейна сметка, да сключва осигурителни договори за допълнително задължително пенсионно осигуряване в Универсален пенсионен фонд „Доверие“, да посредничи при сключването на такива договори или при сключването на пенсионни договори и договори за разсрочено изплащане на средства, да приема индивидуални заявления за участие или за възобновяване на осигуряването в Универсален пенсионен фонд „Доверие“, за промяна на участие и за прехвърляне на средства в Универсален пенсионен фонд „Доверие“, както и други заявления и молби от осигурените лица, от пенсионерите и от другите правоимащи лица.

5. **„Упълномощено лице от осигурителен посредник – юридическо лице“** е физическо лице, което има право, от името и за сметка на осигурителния посредник – юридическо лице, който го е упълномощил, да извършва дейностите по т. 4.

6. (предишна т. 8 – 14.05.2019 г., изм. – 20.07.2021 г., 17.08.2021 г.) **„Пенсионер“** е физическо лице, което получава допълнителна пожизнена пенсия за старост от Фонд за изплащане на пожизнени пенсии „Доверие“.

7. (предишна т. 9 – 14.05.2019 г., изм. – 20.07.2021 г.) **„Допълнителна пожизнена пенсия за старост“** е пожизнено месечно плащане на пенсионер от Фонд за изплащане на пожизнени пенсии „Доверие“.

8. (предишна т. 10 – 14.05.2019 г. изм. – 20.07.2021 г., 17.08.2021 г.) **„Технически лихвен процент“** е лихвата, която се прилага при изчисляване размера на пенсиите от Фонда за изплащане на пожизнени пенсии „Доверие“.

9. (предишна т. 11 – 14.05.2019 г., отм. – 20.07.2021 г.)

10. (предишна т. 12 – 14.05.2019 г., отм. – 20.07.2021 г.)

9. (предишна т. 14 – 26.10.2006 г., предишна т. 13, изм. – 14.05.2019 г., предишна т. 11 – 20.07.2021 г.) **„Банка – попечител“** е търговска банка, с която Пенсионно-осигурителна компания „Доверие“ АД е сключила договор за попечителски услуги и в

която, в съответствие с изискванията на Кодекса за социално осигуряване, се съхраняват всички активи на Универсален пенсионен фонд „Доверие“.

10. (нова – 14.05.2019 г., предишна т. 12 – 20.07.2021 г.) **„Траен носител“** е инструмент, който дава възможност на съответното лице, да съхранява информацията, адресирана лично до него, по начин, който е достъпен за бъдеща справка и за период от време, отговарящ на целите на информацията, и който позволява точното възпроизвеждане на съхранената информация.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

КСО – Кодекс за социално осигуряване

КФН – Комисия за финансов надзор

НОИ – Национален осигурителен институт

ТЕЛК – Териториална експертна лекарска комисия

НЕЛК – Национална експертна лекарска комисия

НАП – Национална агенция за приходите

ЗЕДЕУУ – Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги

ЗКФН – Закон за Комисията за финансов надзор

Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН – НАРЕДБА № 3 от 24.09.2003 г. за реда и начина за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните средства на осигурено лице от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество

Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН – НАРЕДБА № 9 от 19.11.2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове, на стойността на нетните активи на фондовете, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял, за изчисляване и съпоставяне на доходността от инвестиционните имоти и за изискванията към воденето на индивидуалните партиди и на аналитичните сметки във фонд за разсрочени плащания

Заместник – председател на КФН – заместник-председателят на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление „Осигурителен надзор”.

Наредба № 19 от 08.12.2004 г. на КФН – НАРЕДБА № 19 от 8.12.2004 г. за реда за създаване на пенсионни резерви от пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсален пенсионен фонд и/или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване

Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН – НАРЕДБА № 33 от 19.09.2006 г. за индивидуалните заявления за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и за възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд

Наредба за прехвърляне на пенсионни права – НАРЕДБА за прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка

Наредба за реда за избор на осигуряване – НАРЕДБА за реда за избор на осигуряване, внасяне и разпределяне на задължителните осигурителни вноски, вноските за Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите” и за обмен на информация

Наредба № 52 от 21.10.2016 г. на КФН – НАРЕДБА № 52 от 21.10.2016 г. за реда и начина за отчисляване на таксите по чл. 201, ал. 1, т. 2 и 3 и чл. 256, ал. 1, т. 3 от Кодекса за социално осигуряване, събирани от пенсионноосигурителните дружества

Наредба № 61 от 27.09.2018 г. на КФН – НАРЕДБА № 61 от 27.09.2018 г. за изискванията към рекламните и писмените информационни материали и страниците в интернет на пенсионноосигурителните дружества

Наредба № 69 от 15.06.2021 г. на КФН – НАРЕДБА № 69 от 15.06.2021 г. за техническите лихвени проценти по чл. 169, ал. 1, т. 3 и ал. 8, т. 3 от Кодекса за социално осигуряване и формулите за изчисляване на допълнителните пожизнени пенсии за старост

Наредба № 70 от 29.06.2021 г. на КФН – НАРЕДБА № 70 от 29.06.2021 г. за изискванията към фондовете за извършване на плащания

ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. (1) (изм. – 05.05.2004 г.) Този Правилник урежда организацията и дейността по допълнителното задължително пенсионно осигуряване в Универсален пенсионен фонд „Доверие”, наричан по-нататък универсалния пенсионен фонд.

(2) Организацията и дейността на универсалния пенсионен фонд се извършват в съответствие с разпоредбите на КСО, подзаконовите актове за неговото прилагане и този Правилник.

Наименование на универсалния пенсионен фонд

Чл. 2. (1) Наименованието на универсалния пенсионен фонд е „Универсален пенсионен фонд „Доверие”.

(2) Наименованието на универсалния пенсионен фонд може да се изписва на кирилица и на латиница.

Учредяване и регистриране

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 3. (1) (изм. – 05.05.2004 г.) Универсалният пенсионен фонд е учреден от Пенсионно-осигурителна компания „Доверие” АД, наричана по-нататък пенсионноосигурителното дружество, с решение на Управителния съвет от 03.10.2000 г.

(2) (изм. – 26.10.2006 г., 13.07.2011 г., 20.07.2021 г.) Пенсионноосигурителното дружество е регистрирано в СГС ф.д. № 9023 от 09.05.1994 г., единен идентификационен код по БУЛСТАТ Ю № 831190986, пререгистрирано е в Търговския регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел при Агенцията по вписванията с ЕИК 831190986 и притежава лицензия за извършване на дейност по допълнителното пенсионно осигуряване № 01, издадена от Държавна агенция за осигурителен надзор на 03.10.2000 г.

(3) (нова – 05.05.2004 г., изм. – 26.10.2006 г.) Универсалният пенсионен фонд е регистриран в СГС ф.д. № 610 от 13.02.2001 г., единен идентификационен код по БУЛСТАТ 130474628, идентификационен код в НАП № 012.

Управление и представителство

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 4. (изм. – 05.05.2004 г.) Универсалният пенсионен фонд се управлява и се представлява при взаимоотношенията си с трети лица от пенсионноосигурителното дружество.

Седалище и адрес на управление

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 5. (изм. – 05.05.2004 г., 13.07.2011 г.) Седалището на пенсионноосигурителното дружество и на универсалния пенсионен фонд е гр. София, район „Изгрев“, а адресът на управление е София 1113, ул. „Тинтява“ № 13Б, вх. А, ет. 7.

Гаранции за изпълнението на задълженията

Чл. 6. (изм. – 20.07.2021 г.) Изпълнението на задълженията към осигурените лица, пенсионерите и техните наследници, които произтичат от закона, този Правилник, осигурителните и пенсионни договори и договорите за разсрочено изплащане, е гарантирано с активите на пенсионноосигурителното дружество.

ГЛАВА ВТОРА

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ОСИГУРЯВАНЕ В УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

(загл. доп. – 05.05.2004 г.)

Условия за осигуряване

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 7. (изм. – 05.05.2004 г., 10.12.2012 г., 17.01.2013 г.) (1) (изм. – 26.11.2015 г., 25.01.2016 г., 20.07.2021 г.) В универсалния пенсионен фонд могат да се осигуряват лица, родени след 31.12.1959 г., ако са осигурени във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, на държавното обществено осигуряване, при условията и по реда на КСО, с изключение на лицата, осигуряващи се по реда на чл. 4б от КСО, само във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, и служителите в Държавна агенция „Разузнаване“, Служба „Военно разузнаване“ на Министерство на отбраната и Държавна агенция „Национална сигурност“.

(2) Осигуряването в универсалния пенсионен фонд се извършва в съответствие с разпоредбите на КСО, на подзаконовите актове за неговото прилагане, този Правилник и с условията на осигурителния договор.

Заявление за участие

(загл. изм. – 05.05.2004 г., 26.10.2006 г.)

Чл. 8. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (изм. – 26.10.2006 г., 07.09.2016 г.) Лице, за което първоначално е възникнало задължение за осигуряване в универсален пенсионен фонд подава до пенсионноосигурителното дружество, в срок до три месеца от възникване на задължението му за осигуряване, заявление по образец съгласно Приложение № 1 към Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН.

(2) (нова – 11.09.2014 г., изм. – 14.05.2019 г.) Когато заявлението за участие се подава на хартиен носител, подписът на лицето върху първия екземпляр се удостоверява с нотариална заверка. Когато заявлението за участие се съставя като електронен документ с квалифициран електронен подпис, се спазват изискванията по ЗЕДЕУУ.

(3) (изм. – 26.10.2006 г., доп. – 10.12.2012 г., предишна ал. 2 – 11.09.2014 г., изм. – 14.05.2019 г.) Заявлението за участие се подава от лицето в офис на пенсионноосигурителното дружество, чрез негов осигурителен посредник или като електронен документ по реда на ЗЕДЕУУ. Пенсионноосигурителното дружество оказва съдействие на лицето при извършване на всички действия, свързани с подаване на

заявлението за участие и му предоставя актуална писмена информация по образец, съгласно Приложение № 3 към Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН.

(4) (изм. – 26.10.2006 г., предишна ал. 3 – 11.09.2014 г., изм. – 14.05.2019 г.) Когато заявлението за участие се подава чрез осигурителен посредник, той задължително представя на лицето документ по чл. 123г, ал. 12 от КСО, който го легитимира при упражняване на дейността по приемане на заявления за участие и сключване на осигурителни договори от името и за сметка на пенсионноосигурителното дружество.

(5) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 4, изм. – 11.09.2014 г.) Пенсионноосигурителното дружество не приема и връща заявление за участие на хартиен носител, което е без нотариална заверка на подписа, електронно заявление, което не е подписано с квалифициран електронен подпис на осигуреното лице, както и заявление с непълнени данни и/или с поправки, когато в резултат на тези непълноти и поправки не може да бъде идентифицирано лицето, подало заявлението или не могат да бъдат вписани в електронния регистър на заявленията за участие в универсалния пенсионен фонд, който пенсионноосигурителното дружество е длъжно да води, данните по чл. 6, ал. 4 от Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН.

(6) (нова – 10.12.2012 г., предишна ал. 5 – 11.09.2014 г.) Лицето, което приема заявлението за участие, му поставя входящ номер и дата и попълва определените за пенсионноосигурителното дружество данни.

(7) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 5, изм. – 10.12.2012 г., предишна ал. 6 – 11.09.2014 г.) Когато заявлението за участие е подадено на хартиен носител, служителят на пенсионноосигурителното дружество удостоверява приемането му с име, длъжност и подпис, а осигурителният посредник – с име, служебен номер и подпис, след което връща незабавно втория екземпляр от заявлението на лицето, което го е подало. Първият екземпляр остава за пенсионноосигурителното дружество, а третият се изпраща до 20-то число на текущия месец на НАП.

(8) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 6, изм. – 10.12.2012 г., предишна ал. 7 – 11.09.2014 г.) Когато заявлението за участие е подадено като електронен документ, електронно копие от него, подписано с електронния подпис на дружеството, се изпраща на лицето, на посочената в електронния му подпис електронна поща, незабавно след получаване на заявлението в пенсионноосигурителното дружество, съответно – на първия работен ден след тази дата, при подаването му в извънработно време или в неработен ден, а до 20-то число на текущия месец се изпраща и на НАП.

(9) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 7 – 10.12.2012 г., предишна ал. 8 – 11.09.2014 г., изм. – 07.09.2016 г.) След получаването от НАП по реда и в сроковете на Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН на информация за невалидните заявления за участие и за тези с констатирани грешки, пенсионноосигурителното дружество, с писмо с обратна разписка или чрез осигурителен посредник – писмено срещу подпис, в седемдневен срок от получаването на заявленията от НАП, уведомява лицата:

1. чиито заявления са невалидни;
2. с върнати заявления, поради констатирани грешки и им разяснява начина за отстраняване на грешките.

Права и задължения на осигурителните посредници

(ново загл. – 05.05.2004 г., изм. – 14.05.2019 г.)

Чл. 9. (изм. – 05.05.2004 г., 14.05.2019 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество може да сключва договори с осигурителни посредници – физически или юридически лица.

(2) Осигурителният посредник и пенсионноосигурителното дружество не могат да сключат договор, когато посредникът вече има сключен договор с друго пенсионноосигурително дружество.

(3) Осигурителните посредници – физически лица, не могат да упълномощават други лица за осъществяваната от тях дейност по осигурително посредничество.

(4) Осигурителният посредник – юридическо лице, не може да упълномощава лице, което е упълномощено от друг осигурителен посредник – юридическо лице, за същата дейност.

(5) Работодателят не може да е осигурителен посредник на пенсионноосигурителното дружество по отношение на своите работници и служители.

(6) Осигурителните посредници – физически лица и лицата, упълномощени от осигурителни посредници – юридически лица, имат право, от името и за сметка на пенсионноосигурителното дружество:

1. да сключват осигурителни договори;
2. да посредничат при сключването на осигурителни и пенсионни договори, и договори за разсрочено изплащане на средства;
3. да приемат индивидуални заявления за:
  - а) участие в универсалния пенсионен фонд;
  - б) възобновяване на осигуряването в универсалния пенсионен фонд;
  - в) промяна на участие и за прехвърляне на средства в универсалния пенсионен фонд, от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.
4. да приемат други заявления и молби от осигурените лица, от пенсионерите и от другите правоимащи лица.

(7) Конкретните дейности по ал. 6, които има право да извършва съответният осигурителен посредник, се определят в сключения между него и пенсионноосигурителното дружество договор за посредническа дейност.

(8) Осигурителните посредници – физически лица и лицата, упълномощени от осигурителни посредници – юридически лица, нямат право да събират осигурителни вноски и да извършват плащания на осигурени лица, на пенсионери и на други правоимащи лица.

(9) Осигурителните посредници – физически и юридически лица, както и лицата, упълномощени от осигурителни посредници – юридически лица, се вписват, от заместник-председателя на КФН, в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 14 от ЗКФН.

(10) При осъществяване на дейността си осигурителният посредник – физическо лице, и лицето, упълномощено от осигурителен посредник – юридическо лице, трябва да:

1. се легитимира с документа по ал. 11 и да предостави на съответното лице данни за контакт;
2. спазва принципа за свобода на избор на универсален пенсионен фонд;
3. оказва съдействие на лицето, подаващо заявление за участие в универсалния пенсионен фонд или заявление за промяна на участие и за прехвърляне на средства в универсалния пенсионен фонд, от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, и да следи да не се допусне увреждане на интересите му;
4. разяснява на лицата, добросъвестно и с дължимата грижа, правата и задълженията им по осигурителните договори, да им предоставя вярна и точна информация за пенсионноосигурителното дружество и за универсалния пенсионен фонд, и да не дава обещания или да прави предположения относно бъдещата доходност от инвестиране на средствата на универсалния пенсионен фонд;

5. опазва личните данни на осигурените лица, като не използва получената информация за цели, които не са свързани с упражняване на правата и изпълнение на задълженията по договора за осигурително посредничество;
6. опазва търговската тайна и търговския престиж на пенсионноосигурителното дружество и да не предоставя неверни, непълни или подвеждащи сведения за други пенсионноосигурителни дружества.

(11) Пенсионноосигурителното дружество снабдява всеки осигурителен посредник, съответно лицата, упълномощени от осигурителни посредници – юридически лица, с документ, който ги легитимира при упражняване на дейността им, чийто образец се утвърждава от заместник-председателя на КФН.

(12) Осигурителните посредници и упълномощените от тях лица не могат да предоставят, на трети лица, информацията, с която разполагат за осигурените лица, пенсионерите, техните наследници и осигурителите, с изключение на случаите, предвидени в закон.

(13) Пенсионноосигурителното дружество отговаря, пред осигурените лица, пред пенсионерите и пред техните наследници, за действията на осигурителните посредници и на упълномощените от тях лица, във връзка с дейността по допълнително пенсионно осигуряване, като за свои действия.

Възникване на осигурителното правоотношение

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 10. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (изм. – 11.11.2011 г., 25.01.2016 г.) Осигурителното правоотношение с пенсионноосигурителното дружество възниква от:

1. (изм. – 14.05.2019 г.) датата на сключването на първия осигурителен договор с лице, подало заявление за участие в универсалния пенсионен фонд;
2. датата на служебното разпределение на лице в универсалния пенсионен фонд;
3. (изм. – 14.05.2019 г.) датата на прехвърляне на средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице в универсалния пенсионен фонд, от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, при промяна на участието му;
4. първо число на месеца, следващ месеца, в който лице е избрало да възобнови осигуряването си в универсалния пенсионен фонд, след промяната му по чл. 46 от КСО;
5. (нова – 20.07.2021 г.) датата на постъпване на първата осигурителна вноска за осигурено лице, сключило пенсионен договор или договор за разсрочено плащане по чл. 67, с пенсионноосигурителното дружество, или получило еднократно натрупаната сума по индивидуалната партида в случаите по чл. 51, което започне или продължава да упражнява трудова дейност, за която подлежи на осигуряване в универсален пенсионен фонд.

(2) (изм. – 26.10.2006 г.) Служебното разпределение на лицата в универсалния пенсионен фонд се извършва по начин и ред, определени от НАП и КФН.

Документ за участие в универсалния пенсионен фонд

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 11. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество издава на осигуреното лице документ, с който удостоверява участието му в универсалния пенсионен фонд.

(2) (изм. – 14.05.2019 г.) Образецът на документа по предходната алинея се утвърждава от представляващите пенсионноосигурителното дружество.

Прекратяване на осигуряването (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 12. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Осигуряването в универсалния пенсионен фонд се прекратява при всеки един от следните случаи:

1. при смърт на осигуреното лице;
2. при сключване на пенсионен договор;
3. (изм. – 20.07.2021 г.) при сключване на договор за разсрочено изплащане по чл. 67;
4. (нова – 20.07.2021 г.) при разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида на осигурено лице по чл. 10, ал. 1, т. 5;
5. (нова – 20.07.2021 г.) при еднократно изплащане на натрупаните средства по индивидуалната партида:
  - а) в случаите по чл. 51;
  - б) на осигурено лице по чл. 10, ал. 1, т. 5.
6. (нова – 20.07.2021 г.) при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида на осигурено лице по чл. 10, ал. 1, т. 5, във Фонда за изплащане на пожизнени пенсии „Доверие“, наричан по-нататък фонда за изплащане на пожизнени пенсии, съответно във Фонда за разсрочени плащания „Доверие“, наричан по-нататък фонда за разсрочени плащания, подало заявление по чл. 72, ал. 2, за преизчисляване на пенсията му, съответно на разсроченото му плащане;
7. (изм. – 11.11.2011 г., предишна т. 4 – 20.07.2021 г.) при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд към съответния фонд, управляван от пенсионноосигурителното дружество, до което осигуреното лице е подало заявление за промяна на участие;
8. (нова – 26.11.2015 г., изм. – 25.01.2016 г., предишна т. 5 – 20.07.2021 г.) при направен избор за промяна на осигуряването от универсалния пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“;
9. (нова – 20.07.2021 г.) при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд към пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка, по чл. 45, ал. 1.

(2) (изм. – 20.07.2021 г.) Конкретната дата на прекратяване на осигуряването за всеки един от случаите по ал. 1, се определя както следва:

1. по ал. 1, т. 1 – датата на смъртта;
2. (изм. – 17.08.2021 г.) по ал. 1, т. 2 – от датата на сключване на пенсионния договор;
3. (изм. – 17.08.2021 г.) по ал. 1, т. 3 – от датата на сключване на договора за разсрочено плащане;
4. по ал. 1, т. 4 – от датата на последното плащане;
5. по ал. 1, т. 5 – от датата на еднократното изплащане или от датата по чл. 51, ал. 5;
6. по ал. 1, т. 6 – от дата на прехвърляне на средствата по индивидуалната партида във фонда за изплащане на пожизнени пенсии, съответно във фонда за разсрочени плащания;
7. по ал. 1, т. 7 – от датата на прехвърляне на средствата в универсалния пенсионен фонд, в който лицето желае да премине;

8. по ал. 1, т. 8 – от първо число на месеца, следващ месеца на избора;
9. по ал. 1, т. 9 – от дата на прехвърляне на средствата по индивидуалната партия към съответната пенсионна схема на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка.

Осигурителни вноски (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 13. (изм. – 25.03.2005 г., 11.04.2005 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) Осигуряването в универсалния пенсионен фонд се извършва с парични осигурителни вноски, чийто размер е 5 на сто.

(2) (изм. – 26.10.2006 г., 10.12.2012 г. предишна ал. 3 – 14.05.2019 г.) Осигурителните вноски по ал. 1 се превеждат от осигурителите по съответната сметка за допълнително задължително пенсионно осигуряване на компетентната териториална дирекция на НАП.

(3) (нова – 10.12.2012 г. предишна ал. 4 – 14.05.2019 г.) Осигурителните вноски по ал. 2 се превеждат в специализирана сметка за допълнително задължително пенсионно осигуряване на НАП, която, в срок до 30 дни от датата на постъпването им, ги превежда по сметка на универсалния пенсионен фонд, посочена от пенсионноосигурителното дружество.

(4) (предишна ал. 5 – изм. – 26.10.2006 г., предишна ал. 4 – 10.12.2012 г., предишна ал. 5 – 14.05.2019 г.) Пенсионноосигурителното дружество носи отговорност пред осигурените лица само за реално преведените от НАП и постъпили в сметката на универсалния пенсионен фонд суми от осигурителните вноски.

(5) (предишна ал. 6 – 26.10.2006 г., изм. – 13.07.2011 г., предишна ал. 5 – 10.12.2012 г., предишна ал. 6 – 14.05.2019 г.) Вноските за универсалния пенсионен фонд се разпределят между осигурителите и осигурените лица, както следва:

1. (изм. – 26.11.2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) за сметка на осигуреното лице – 2,2 на сто;
2. (изм. – 26.11.2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) за сметка на осигурителя – 2,8 на сто.

(6) (предишна ал. 7 – 26.10.2006 г., изм. – 13.07.2011 г., предишна ал. 6 – 10.12.2012 г., предишна ал. 7 – 14.05.2019 г.) Самоосигурените лица и лицата по чл. 4а, ал. 1 от КСО се осигуряват в универсалния пенсионен фонд изцяло за своя сметка.

(7) (предишна ал. 8 – 26.10.2006 г., изм. – 13.07.2011 г., предишна ал. 7 – 10.12.2012 г., предишна ал. 8 – 14.05.2019 г.) Осигурителните вноски за универсалния пенсионен фонд се внасят върху доходите, за които се дължат осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, с изключение на чл. 9, ал. 6 и 7 от КСО.

Лихви върху сумите от осигурителни вноски (загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 14. (изм. – 05.05.2004 г., 26.10.2006 г.) (1) Лихвите, преведени от НАП върху сумите от осигурителни вноски се разпределят по индивидуалните партии на осигурените лица, както следва:

1. (изм. – 26.10.2006 г.) лихвата от банкови депозити на средствата от осигурителни вноски, които поради липса, недостатъчна или погрешна информация в Персоналния регистър за осигурените лица, не са преведени от НАП в законоустановения срок – пропорционално на преведените за осигуреното лице вноски през периода, за който се отнася лихвата;

2. (изм. – 26.10.2006 г.) лихвата по актове за начет, съставени от контролните органи на НАП за невнесени вноски за универсалния пенсионен фонд – в съответствие с предоставената от НАП персонализирана информация, за лицата, за които се отнася;
3. (изм. – 26.10.2006 г.) лихвата за неоснователно забавяне на преводите от НАП на сумите от осигурителни вноски – в съответствие с предоставената от НАП персонализирана информация, за лицата, за които се отнася.

(2) Разпределените по индивидуалната партида суми от лихви по ал. 1 се отразяват като постъпление, с което се увеличава броя на дяловете по партидата.

Данъчни облекчения (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 15. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (изм. – 20.07.2021 г.) Приходите на универсалния пенсионен фонд, на фонда за изплащане на пожизнени пенсии и на фонда за разсрочени плащания не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

(2) (изм. – 21.12.2006 г.) Приходите от инвестиране на активите на универсалния пенсионен фонд, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

(3) Услугите по допълнителното задължително пенсионно осигуряване не се облагат с данък по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

(4) Вноските на работодателите за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд се признават за разход за дейността по Закона за корпоративното подоходно облагане.

(5) (изм. – 21.12.2006 г., 20.07.2021 г.) Сумите, получени от универсалния пенсионен фонд, от фонда за изплащане на пожизнени пенсии и от фонда за разсрочени плащания не подлежат на облагане по Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

ГЛАВА ТРЕТА

ОСИГУРИТЕЛЕН ДОГОВОР

Условия и ред за сключване на осигурителен договор

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 16. (изм. – 25.03.2005 г.) (1) Осигурителен договор се сключва между пенсионноосигурителното дружество и лице, което е:

1. подало индивидуално заявление за участие в универсалния пенсионен фонд;
2. служебно разпределено;
3. подало заявление за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните суми по индивидуалната партида от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, в универсалния пенсионен фонд;
4. (нова – 25.01.2016 г., изм. – 07.09.2016 г.) подало заявление за възобновяване на осигуряването си в универсалния пенсионен фонд след промяната му по чл. 46 от КСО.

(2) (изм. – 07.09.2016 г.) Сключването на осигурителния договор се извършва:

1. (изм. – 14.05.2019 г.) едновременно с подаването на индивидуалното заявление за участие;
2. едновременно с подаване на заявлението за възобновяване на осигуряването.
- (3) Осигурителен договор с лица, които са служебно разпределени, се сключва при изявено желание от тяхна страна.
- (4) (изм. – 11.11.2011 г.) Сключването на осигурителния договор с лицата, подали заявление за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните суми по индивидуалната партия от съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, в универсалния пенсионен фонд се извършва едновременно с подаване на заявлението в сроковете, по реда и начина, предвидени в Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН и в Глава девета.
- (5) (изм. – 11.11.2011 г., 07.09.2016 г.) Договорът влиза в сила:
  1. от датата на сключването му по ал. 2, т. 1;
  2. от първо число на месеца, следващ месеца на подаване на заявлението за възобновяване на осигуряването;
  3. от датата на прехвърляне на средствата в универсалния пенсионен фонд, в случаите по ал. 4.
- (6) Осигурителният договор урежда отношенията между пенсионноосигурителното дружество и осигуреното лице при и по повод на допълнителното задължително пенсионно осигуряване в универсалния пенсионен фонд.
- (7) (отм. – 14.05.2019 г.)

Съдържание

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 17. (изм. – 05.05.2004 г., 14.05.2019 г.) Договорът за осигуряване в универсалния пенсионен фонд е безсрочен, като се съставя и подписва в два екземпляра – по един за всяка от страните и задължително съдържа:

1. номер, датата на неговото сключване и условията за влизането му в сила;
2. данни за страните по договора:
  - а) имената на осигуреното лице по документ за самоличност и ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, номер, дата и място на издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;
  - б) наименованието, седалището, адреса на управление, пенсионната лицензия и търговската регистрация на пенсионноосигурителното дружество;
3. наименованието, съдебната регистрация и единния идентификационен код на универсалния пенсионен фонд, както и идентификационния му код в НАП;
4. датата и входящия номер на заявлението за участие, за промяна на участието или за възобновяване на осигуряването, съответно номера и датата на протокола за служебно разпределение;
5. предмета и обхвата на осигуряването;
6. размера на осигурителната вноска;
7. размера на таксите и удръжките;
8. правата и задълженията на страните по договора и на наследниците на осигуреното лице;
9. реда и начина за получаване на информация;
10. условията, реда и начина за изменения, допълнения и прекратяване на договора;

11. имената по документ за самоличност и служебния номер в пенсионноосигурителното дружество на осигурителния посредник, съответно на упълномощеното лице от осигурителен посредник – юридическо лице, в случаите, когато договарът се сключва с посредничеството му.

Изменения и допълнения на осигурителния договор (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 18. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Изменения и допълнения на осигурителния договор се правят с писмено допълнително споразумение, подписано от страните.

(2) (предишна ал. 3, изм. – 14.05.2019 г., 17.08.2021 г.) Влезлите в сила промени на нормативни актове след сключването на осигурителния договор, с които се създават императивни разпоредби относно неговото съдържание, както и изменения и допълнения на Правилника, за които е извършено уведомяване по реда на чл. 80, ал. 3, стават част от съдържанието на договора, без да е необходимо подписването на допълнително споразумение към него.

Прекратяване на осигурителния договор (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 19. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Осигурителният договор не може да бъде прекратяван едностранно от пенсионноосигурителното дружество.

(2) Осигурителният договор се прекратява в следните случаи:

1. (изм. – 11.11.2011 г.) при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице в универсалния пенсионен фонд към съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, при условията и по реда на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН и на Глава девета;
2. при смърт на осигуреното лице;
3. (изм. – 20.07.2021 г.) при сключване на пенсионен договор, съответно на договор за разсрочено изплащане по чл. 67;
4. (изм. – 20.07.2021 г.) при еднократно изплащане на натрупаните средства по индивидуалната партида на осигуреното лице в случаите по чл. 51;
5. (нова – 26.11.2015 г.) при промяна на осигуряването от универсалния пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“;
6. (нова – 20.07.2021 г.) при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд към пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка, по чл. 45, ал. 1.

(3) Конкретната дата на прекратяване на осигурителния договор по ал. 2 се определя както следва:

1. (изм. – 11.11.2011 г.) в случаите по ал. 2, т. 1 осигурителният договор се прекратява от датата на прехвърляне на средствата в универсалния пенсионен фонд, управляван от пенсионноосигурителното дружество, до което осигуреното лице е подало заявление за промяна на участието, по реда, начина и в сроковете, предвидени в Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН и в Глава девета;
2. в случаите по ал. 2, т. 2 осигурителният договор се прекратява от датата на смъртта;

3. (изм. – 20.07.2021 г., 17.08.2021 г.) в случаите по ал. 2, т. 3 осигурителният договор се прекратява от датата на сключване на пенсионния договор, съответно на договора за разсрочено изплащане по чл. 67;
4. в случаите по ал. 2, т. 4 осигурителният договор се прекратява от датата по чл. 51, ал. 5;
5. (нова – 26.11.2015 г.) в случаите по ал. 2, т. 5 осигурителният договор се прекратява от първо число на месеца, следващ месеца, в който лицето е избрало да се осигурява само във фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“;
6. (нова – 20.07.2021 г.) в случаите по ал. 2, т. 6 осигурителният договор се прекратява от датата на прехвърлянето на средствата по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд към съответната пенсионна схема на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ИНДИВИДУАЛНА ПАРТИДА

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Общи изисквания

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 20. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (нова – 08.07.2019 г.) По индивидуалната партида на всяко осигурено лице в универсалния пенсионен фонд се записват и натрупват, към датата на постъпването им по сметката на фонда:

1. вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд и внесените суми от лихви върху тях;
2. средствата, прехвърлени от универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество;
3. средствата, преведени от Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система.

(2) (предишна ал. 1 – 08.07.2019 г.) Всяко осигурено лице има само една индивидуална партида в универсалния пенсионен фонд.

(3) (изм. – 14.05.2019 г., предишна ал. 2 – 08.07.2019 г.) В индивидуалната партида се правят записи за направените вноски и другите постъпили в нея средства, за изплатените и прехвърлените суми, както и за събраните такси и удръжки.

(4) (предишна ал. 3 – 08.07.2019 г.) Не се допуска преразпределяне на средства и на дялове между индивидуалните партиди.

(5) (предишна ал. 4 – 08.07.2019 г.) Натрупаните средства в индивидуалната партида на осигурените лица не подлежат на принудително изпълнение.

Откриване и закриване

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 21. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд се открива към датата на възникване на осигурителното правоотношение по чл. 10, ал. 1.

(2) (изм. – 20.07.2021 г.) Индивидуалната партида се закрива при:

1. прехвърляне на средствата по партидата от универсалния пенсионен фонд в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, при условията и по реда на Глава девета;
2. изчерпване на средствата по партидата, поради разсроченото им изплащане на:
  - а) осигурено лице по чл. 10, ал. 1, т. 5;
  - б) наследници на осигурено лице.
3. еднократно изплащане на средствата по партидата на:
  - а) осигурено лице, в случаите по чл. 51;
  - б) осигурено лице по чл. 10, ал. 1, т. 5;
  - в) наследници на осигурено лице.
4. прехвърлянето на средствата по партидата във фонда за изплащане на пожизнени пенсии, в случаите по чл. 48, ал. 2;
5. получена от НАП информация за подадено заявление по чл. 4, ал. 5 от Наредбата за реда за избор на осигуряване;
6. сключване на пенсионен договор и прехвърляне на средствата по партидата във фонда за изплащане на пожизнени пенсии;
7. сключване на договор за разсрочено изплащане по чл. 67 и прехвърляне на средствата по партидата във фонда за разсрочени плащания;
8. прехвърляне на средствата по партидата във фонда за изплащане на пожизнени пенсии, съответно във фонда за разсрочени плащания, на осигурено лице по чл. 10, ал. 1, т. 5, подало заявление по чл. 72, ал. 2, за преизчисляване на пенсията му, съответно на разсроченото му плащане;
9. прехвърляне на средствата по партидата от универсалния пенсионен фонд към пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка, по чл. 45, ал. 1.

(3) (изм. – 20.07.2021 г.) Конкретната дата, на която се закрива индивидуалната партида по ал. 2 е както следва:

1. в случаите по ал. 2, т. 1 – от датата на превеждането на средствата по партидата по сметката на универсалния пенсионен фонд, в който лицето е преминало;
2. в случаите по ал. 2, т. 2 – от датата на последното плащане;
3. в случаите по ал. 2, т. 3 – от датата на еднократното изплащане или от датата по чл. 51, ал. 5;
4. в случаите по ал. 2, т. 4 – от датата на прехвърляне на средствата по партидата във фонда за изплащане на пожизнени пенсии;
5. в случаите по ал. 2, т. 5 – на първо число, съответно, на първия работен ден от месеца, следващ месеца на подаване на заявлението по чл. 4, ал. 5 от Наредбата за реда за избор на осигуряване;
6. (изм. – 17.08.2021 г.) в случаите по ал. 2, т. 6 – датата на сключване на пенсионния договор;
7. (изм. – 17.08.2021 г.) в случаите по ал. 2, т. 7 – датата на сключване на договора за разсрочено изплащане;
8. в случаите по ал. 2, т. 8 – от датата на прехвърлянето на средствата по партидата във фонда за изплащане на пожизнени пенсии, съответно във фонда за разсрочени плащания;
9. в случаите по ал. 2, т. 9 – от датата на прехвърлянето на средствата по партидата към съответната пенсионна схема на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка.

(4) Спирането на превеждането на осигурителните вноски не води до закриване на индивидуалната партида на осигурено лице в универсалния пенсионен фонд.

Съдържание на индивидуалната партида (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 22. (изм. – 25.03.2005 г.) (1) Индивидуалната партида на осигурено лице в универсалния пенсионен фонд задължително съдържа информация за:

1. (изм. – 14.05.2019 г.) личните данни на осигуреното лице – ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, имената по документ за самоличност, номер, дата и място на издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;
2. номера и датата на осигурителния договор, съответно номера и датата на протокола за служебното разпределение;
3. размера на всяка постъпила осигурителна вноска, броя дялове съответстващи на вноската, след приспадане на удържаната такса и стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете, дата на постъпване на вноската, месеца за който се отнася и удържаната такса от нея;
4. (изм. – 20.07.2021 г.) размера на прехвърлените средства от универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество и за размера на сумата, с която са допълнени средствата в случаите по чл. 193а, ал. 5 от КСО, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете, датата на постъпване на средствата и универсалния пенсионен фонд, от който са прехвърлени;
5. (нова – 26.11.2015 г.) размера на прехвърлените средства от Държавния фонд за гарантиране устойчивостта на държавната пенсионна система, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете и датата на постъпване на средствата;
6. (предишна т. 5 – 26.11.2015 г., изм. – 20.07.2021 г.) размера на прехвърлените средства в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество и за размера на сумата, с която са допълнени средствата в случаите по чл. 40, ал. 1, т. 3, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете, датата на превеждане на средствата и универсалния пенсионен фонд, в който са прехвърлени;
7. (нова – 26.11.2015 г.) размера на преведените средства по сметка на НАП, на основание чл. 129, ал. 13 от КСО, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете, датата на превеждане на средствата;
8. (предишна т. 6 – 26.11.2015 г., изм. – 20.07.2021 г.) размера на прехвърлените средства във фонда за изплащане на пожизнени пенсии в случаите по чл. 48, ал. 2, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете и датата на превеждане на средствата;
9. (нова – 20.07.2021 г.) размера на прехвърлените средства към съответната пенсионна схема на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка, броя дялове, съответстващи на тези средства, стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете и датата на превеждане на средствата;
10. (предишна т. 7 – 26.11.2015 г., предишна т. 9 – 20.07.2021 г.) еднократно изплатените средства – дата на изплащане, размер и брой дялове, съответстващи на изплатените средства, и стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете;

11. (предишна т. 8 – 26.11.2015 г., предишна т. 10 – 20.07.2021 г.) всяко периодично плащане – дата на плащането, размер и брой дялове, съответстващи на извършеното плащане, и стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете;
12. (нова – 20.07.2021 г.) размера на средствата от резерва за гарантиране на brutния размер на вноските по чл. 41, с които е допълнена индивидуалната партида, в случаите по чл. 40, ал. 1, т. 1 и 2, дата на допълването ѝ, съответстващ брой дялове, и стойност на един дял, при която е определен броят дялове;
13. (нова – 20.07.2021 г.) сумата на brutния размер на преведените, от НАП и НОИ, осигурителни вноски;
14. (предишна т. 9 – 26.11.2015 г., предишна т. 11 – 20.07.2021 г.) общият брой на натрупаните дялове.

(2) За осигурени лица, които имат индивидуална партида към 01.07.2004 г. в универсалния пенсионен фонд, освен информацията по ал. 1, в индивидуалната партида се отразява информация за:

1. общия размер на средствата;
2. разпределения доход;
3. отчислената инвестиционна такса;
4. натрупаната сума и броя на дяловете със стойност 1 (един) лев на 01.07.2004 г.

(3) (нова – 20.07.2021 г.) В случаите по чл. 10, ал. 1, т. 5 индивидуалната партида на осигурено лице в универсалния пенсионен фонд задължително съдържа информация:

1. по ал. 1, т. 1, 3, 8 – 10 и 13;
2. за номера и датата на пенсионния договор, съответно на договора за разсрочено изплащане;
3. дата и размер на прехвърлените средства от индивидуалната партида във фонда за изплащане на пожизнени пенсии, съответно във фонда за разсрочени плащания, при подадено заявление по чл. 72, ал. 2, за преизчисляване на пенсията, съответно на разсроченото плащане, броя дялове, съответстващи на прехвърлените средства и стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете.

(4) (предишна ал. 3, изм. – 20.07.2021 г.) При отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост или на разсрочено плащане по чл. 62, ал. 1, наред с информацията по ал. 1 в индивидуалната партида задължително се отразяват данни за:

1. номера и датата на разпореждането за отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост, съответно на разсроченото плащане;
2. номера и датата на сключения пенсионен договор, съответно на договора за разсрочено изплащане по чл. 67;
3. дата и размер на прехвърлените средства от индивидуалната партида във фонда за изплащане на пожизнени пенсии, съответно във фонда за разсрочени плащания, броя дялове, съответстващи на прехвърлените средства и стойността на един дял, при която е определен броят на дяловете.

(5) (предишна ал. 4, изм. – 20.07.2021 г.) При еднократно или разсрочено изплащане на осигурено лице или на наследници на осигурено лице, наред с информацията по ал. 1 в индивидуалната партида задължително се отразяват данни за:

1. номер и дата на разпореждането за еднократното, съответно за разсроченото изплащане;
2. (изм. – 14.05.2019 г.) личните данни на лицето, за което се отнася еднократното, съответно разсроченото изплащане – ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, имената по документ за

самоличност, номер, дата и място на издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;

3. размера на еднократното плащане, съответно размера, периода и броя на плащанията – при разсроченото изплащане;

4. номера и датата на сключения договор за разсрочено изплащане по чл. 49.

(6) (изм. – 10.12.2012 г., 17.01.2013 г., предишна ал. 5, изм. – 20.07.2021 г.) Със заповед на представляващите пенсионноосигурителното дружество в индивидуалните партии може да се включва и друга информация, извън посочената в ал. 1 – 5.

Водене на индивидуалните партии

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 23. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Индивидуалната партия се води в лева и в дялове.

(2) Броят дялове и стойността на един дял се водят по индивидуалната партия с точност до петия знак след десетичната точка.

(3) (изм. – 10.12.2012 г., 17.01.2013 г., 20.07.2021 г.) Записите по индивидуалните партии на осигурени лица в универсалния пенсионен фонд се извършват от служители, определени с писмена заповед на представляващите пенсионноосигурителното дружество.

(4) Броят на дяловете и частите от дялове, съответстващи на всяка постъпила по индивидуалната партия нетна вноска или прехвърлена сума, се изчисляват, като нетният размер на вноската или прехвърлената сума се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването им. С така определения брой дялове и части от дялове се увеличава броя на дяловете по индивидуалната партия.

(5) (изм. – 26.10.2006 г., 17.08.2021 г.) Броят на дяловете и частите от дялове, съответстващи на всяко изтегляне или плащане по банков път, или прехвърляне на средства от индивидуалната партия, се определя, като сумата на дължимите средства се раздели на стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на изтеглянето, плащането или прехвърлянето. В случаите по чл. 22, ал. 4, т. 3, когато средствата по индивидуалната партия се превеждат на следващия работен ден, след сключване на пенсионния договор, съответно на договора за разсрочено изплащане по чл. 67, броят на дяловете и частите от дялове, съответстващи на прехвърлените средства, се определя, като сумата на дължимите средства се раздели на стойността на един дял, валидна за работния ден, предхождащ сключването на договора. С така определения брой дялове и части от дялове се намалява броя на дяловете по индивидуалната партия.

(6) (изм. – 26.10.2006 г.) При еднократно изплащане на средства от индивидуалната партия в брой, броят на дяловете и части от дялове, съответстващи на извършеното плащане, се определя към момента на издаване на разпореждането за изплащане, като сумата на дължимото плащане се раздели на стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на издаване на разпореждането за изплащане. С така определения брой дялове и части от дялове се намалява броя на дяловете по индивидуалната партия.

(7) (изм. – 26.10.2006 г., 20.07.2021 г.) При разсрочено изплащане на средства от индивидуалната партия по чл. 48, в брой, броят на дяловете и части от дялове, с които се намалява броят дялове по индивидуалната партия, се определя:

1. за първото плащане – към момента на издаване на разпореждането за изплащане, като сумата на дължимото плащане се раздели на стойността на

един дял, валидна за деня, предхождащ деня на издаване на разпореждането за изплащане;

2. за всяко следващо плащане – към първия работен ден на месеца, през който то е дължимо, като сумата на плащането се раздели на стойността на един дял, валидна за последния работен ден на предходния месец.

(8) (нова – 20.07.2021 г.) Броят на дяловете и частите от дялове, съответстващи на всяка постъпила сума за допълване на индивидуалната партида до brutния размер на преведените осигурителни вноски, се изчисляват, като размерът на прехвърлените средства от резерва за гарантиране на brutните вноски по чл. 41 се раздели на стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на прехвърлянето.

(9) (предишна ал. 9 – 11.11.2011 г., предишна ал. 8 – 20.07.2021 г.) Постъпилите в универсалния пенсионен фонд неперсонифицирани суми от вноски на осигурени лица до момента на тяхната персонификация се отчитат в отделна партида в стойност и в брой дялове, определени, като стойността на постъпилата сума се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването.

(10) (предишна ал. 10, изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 9, изм. – 20.07.2021 г.) След персонифициране, средствата по ал. 9 се разпределят по индивидуалните партии на лицата, за които се отнасят, като:

1. дължимите такси по чл. 26, ал. 1, т. 1 се удържат в деня на разпределянето на средствата по съответните индивидуални партии, като броят на дяловете и части от дялове, които им съответстват се определят като сумата от дължимите такси се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването на средствата в партията по ал. 9. С така определения брой дялове и части от дялове се намалява броят на дяловете в универсалния пенсионен фонд, в деня на начисляването на таксите по сметката на пенсионноосигурителното дружество;
2. по съответните индивидуални партии се записва нетният размер на средствата и броят на дяловете и части от дялове, които им съответстват, който се изчислява, като нетният размер на постъпилите средства се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването им в партията по ал. 9.

Изчисляване и обявяване стойността на един дял

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 24. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Стойността на един дял се изчислява за всеки работен ден и е валидна само за този ден.

(2) Стойността на един дял по ал. 1 се изчислява, като стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд към края на предходния работен ден се раздели на общия брой на дяловете на фонда към края на същия ден.

(3) Стойността на един дял се определя с точност до петия знак след десетичната точка.

(4) (изм. – 11.11.2011 г., 08.07.2019 г., 20.07.2021 г.) Общият брой на дяловете на универсалния пенсионен фонд е равен на сумата от дяловете, записани по индивидуалните партии, по партията на резерва по чл. 34, ал. 1 и по партията по чл. 23, ал. 9.

(5) (нова – 26.10.2006 г., изм. – 14.05.2019 г.) Допуснатата грешка при определяне на нетната стойност на активите на универсалния пенсионен фонд, в резултат на която е завишена или занижена стойността на един дял на фонда с над 0,05 на сто, следва да се отстрани от пенсионноосигурителното дружество не по-късно от три работни дни от

датата на установяването ѝ от дружеството, съответно от получаване на решението по чл. 18, ал. 2 от ЗКФН или по чл. 344, ал. 1, т. 1 от КСО.

(6) (нова – 14.05.2019 г.) Допуснатата грешка по ал. 5, открита от пенсионноосигурителното дружество, се установява от него с констативен протокол и съответните документи, в зависимост от естеството на грешката в деня на откриването ѝ. Констативният протокол се подписва от ръководителя на службата за вътрешен контрол и лицата, управляващи и представляващи дружеството. В деня на установяване на грешка по ал. 5 пенсионноосигурителното дружество уведомява КФН, като прилага копия от протокола и документите по изречение първо.

(7) (нова – 14.05.2019 г.) Допуснатата грешка по ал. 5, констатирана в резултат на прилагане на мярка по чл. 18, ал. 2 от ЗКФН или по чл. 344, ал. 1, т. 1 от КСО, задължаваща пенсионноосигурителното дружество да извърши корекция в оценката на актив или пасив на универсалния пенсионен фонд, се установява от пенсионноосигурителното дружество с констативен протокол до края на работния ден, следващ деня на получаването на решението на КФН. Констативният протокол се подписва от ръководителя на службата за вътрешен контрол и лицата, управляващи и представляващи дружеството, и се представя в КФН в деня на съставянето му.

(8) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 6, изм. – 14.05.2019 г., 20.07.2021 г.) В случай на грешка по ал. 5 пенсионноосигурителното дружество е длъжно, за своя сметка, да възстанови на универсалния пенсионен фонд, съответно на осигурените лица и техните наследници, разликата между всички дължими средства, изчислени по коригираната стойност на един дял, и изплатените средства, в десетдневен срок от установяването ѝ по реда на ал. 6, съответно от получаване на решението по чл. 18, ал. 2 от ЗКФН или по чл. 344, ал. 1, т. 1 от КСО.

(9) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 7, изм. – 14.05.2019 г.) Коригирането на допуснати грешки по ал. 5 се извършва съобразно приложение № 3 към Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН.

(10) (нова – 26.10.2006 г., предишна ал. 8, изм. – 14.05.2019 г.) Допуснатата грешка се обявява от пенсионноосигурителното дружество при съответното прилагане на ал. 13 и 14 в деня на отстраняването ѝ по реда на ал. 5, като задължително се посочват датата, на която е извършена грешката, стойността на един дял преди корекцията и стойността на един дял след направената корекция, за всички дни, за които е изчислена нова стойност на дела.

(11) (нова – 14.05.2019 г., изм. – 20.07.2021 г.) В случаите, когато при допуснатата грешка по ал. 5 трябва да бъдат възстановени суми на осигурени лица или техни наследници, пенсионноосигурителното дружество уведомява, след извършване на корекцията, заинтересованите лица за реда и начина, по който могат да получат дължимите средства.

(12) (нова – 14.05.2019 г.) В деня на отстраняване на грешката пенсионноосигурителното дружество представя в КФН:

1. в случаите по т. I от приложение № 3 към Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН – данните по ал. 10, както и всички коригирани справки за стойността на нетните активи и за стойността на един дял за всеки работен ден от датата на извършване на грешката до датата на отстраняването ѝ;
2. в случаите по т. II от приложение № 3 към Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН – данните по ал. 10 за всеки работен ден от датата на извършване на грешката до датата на отстраняването ѝ и справки за стойността на нетните активи и за стойността на един дял за деня на отстраняване на грешката, придружени с допълнителна информация за размера на отразените корекции по съответните позиции в справките.

(13) (предишна ал. 5 – 26.10.2006 г., предишна ал. 9 – 14.05.2019 г.) Стойността на един дял за текущия ден се обявява от пенсионноосигурителното дружество до 18 ч. на всеки работен ден в неговите офиси и в електронната му страница.

(14) (предишна ал. 6 – 26.10.2006 г., предишна ал. 10 – 14.05.2019 г.) Стойността на един дял, валидна за последния работен ден на всеки месец, се обявява в централен ежедневник на третия работен ден на следващия месец. Централният ежедневник се обявява в офисите на пенсионноосигурителното дружество и в неговата електронна страница.

Извлечение от индивидуалната партида

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 25. (изм. – 25.03.2005 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) Пенсионноосигурителното дружество до 31 май на всяка календарна година предоставя безплатно на осигурените лица в универсалния пенсионен фонд годишно извлечение от индивидуалната им партида с данни до 31 декември на предходната година, по образец, утвърден с Наредба № 61 от 27.09.2018 г. на КФН.

(2) (предишна ал. 3 – 14.05.2019 г.) Освен в случая по ал. 1 извлечение от индивидуалната партида се предоставя безплатно при:

1. (изм. – 26.10.2006 г., 14.05.2019 г.) поискване от осигуреното лице – в 30-дневен срок от датата на постъпване на писменото искане в пенсионноосигурителното дружество;

2. (изм. – 17.08.2021 г.) прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, с данни за периода от началото на текущата година до деня, предхождащ този, през който е извършено прехвърлянето – в срок от седем работни дни от датата на превеждането на средствата по сметката на универсалния пенсионен фонд, в който лицето е преминало, по реда на чл. 8, ал. 6 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН;

3. (нова – 26.11.2015 г.) превеждане на средствата от индивидуалната партида по сметка на НАП, на основание чл. 129, ал. 13 от КСО, в едноседмичен срок от датата на превода.

(3) (изм. – 10.12.2012 г., 17.01.2013 г., предишна ал. 4, изм. – 14.05.2019 г., 08.07.2019 г.) Извлечението от индивидуалната партида по:

1. (изм. – 17.08.2021 г.) ал. 1 се:

а) изпраща на хартиен носител, на постоянния адрес на осигуреното лице;

б) предоставя по електронен път, включително по електронна поща, на траен носител или чрез интернет страницата на пенсионноосигурителното дружество.

2. (нова – 17.08.2021 г.) ал. 2, т. 1 се предоставя по начина, посочен от осигуреното лице в подаденото от него искане;

3. (предишна т. 2 – 17.08.2021 г.) ал. 2, т. 2 се изпраща по пощата, с писмо с обратна разписка или по електронна поща, подписано с квалифициран електронен подпис от пенсионноосигурителното дружество, в зависимост от избора на осигуреното лице в подаденото от него заявление за промяна на участието му и на посочения в заявлението електронен адрес;

4. (предишна т. 3 – 17.08.2021 г.) ал. 2, т. 3 се изпраща чрез лицензиран пощенски оператор, с обратна разписка.

(4) (нова – 14.05.2019 г., изм. – 08.07.2019 г.) Осигуреното лице избира начина на получаване на извлечението си по:

1. ал. 3, т. 1 и посочва електронния адрес, на който то да му бъде изпращано, в осигурителния договор;

2. (изм. – 17.08.2021 г.) ал. 3, т. 3 и посочва електронния адрес, на който то да му бъде изпратено в подаденото от него заявление за промяна на участието му.

(5) (нова – 14.05.2019 г., изм. – 08.07.2019 г.) Когато осигуреното лице не е направило избор по реда на ал. 4, т. 1 извлечението му се изпраща на хартиен носител, на неговия постоянен адрес.

(6) (нова – 14.05.2019 г., изм. – 08.07.2019 г.) Осигуреното лице може да промени начина на получаване на извлечението си по ал. 5 или направения избор по ал. 4, т. 1 с документ, по утвърден образец на пенсионноосигурителното дружество, който се подава на хартиен носител или чрез неговата интернет страница.

ГЛАВА ПЕТА

ТАКСИ И УДРЪЖКИ

Такси и удържки при управлението на средствата на универсалния пенсионен фонд

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 26. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) Таксите и удържките в полза на пенсионноосигурителното дружество са, както следва:

1. (изм. – 13.07.2011 г., 26.11.2015 г., 25.01.2016 г., 14.05.2019 г.) удържка от всяка осигурителна вноска при постъпването ѝ в универсалния пенсионен фонд в размер на:

а) 3.75 на сто – при постъпили осигурителни вноски за 120 и под 120 месеца;

б) 3.60 на сто – при постъпили осигурителни вноски за над 120 месеца.

2. (изм. – 03.10.2013 г., 25.01.2016 г., 14.05.2019 г.) инвестиционна такса, изчислена върху стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд, в зависимост от периода, през който те са били управлявани от пенсионноосигурителното дружество, в размер на 0.75 на сто годишно.

(2) (нова – 13.07.2011 г., изм. – 08.09.2011 г.) При определянето на броя на месеците по ал. 1, т. 1, за които са постъпили вноски, се вземат предвид и постъпилите осигурителни вноски в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, ако осигуреното лице представи извлечение от индивидуалната партида или справка от НАП, за преведените осигурителни вноски и месеците, за които се отнасят, в универсалния пенсионен фонд (фондове), от който (които) са прехвърлени средства.

(3) (нова – 13.07.2011 г., изм. – 03.10.2013 г., 26.11.2015 г., 25.01.2016 г., 08.07.2019 г.) По-ниският размер на таксата по ал. 1, т. 1, б. „б“, в случаите по ал. 2, се удържа върху осигурителните вноски, постъпили за лицето в универсалния пенсионен фонд след изтичането на 30 – дневен срок от датата на получаване на извлечението или справката по ал. 2 в офис на пенсионноосигурителното дружество.

(4) (предишна ал. 2 – 13.07.2011 г.) Таксата по ал. 1, т. 1 не се удържа върху прехвърлени средства от универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

(5) (предишна ал. 3 – 13.07.2011 г., изм. – 16.10.2017 г.) Таксата по ал. 1, т. 2 се изчислява и начислява в полза на пенсионноосигурителното дружество по ред и начин, определени в Наредба № 52 от 21.10.2016 г. на КФН.

(6) (предишна ал. 4, изм. – 13.07.2011 г., 10.12.2012 г., 17.01.2013 г., 20.07.2021 г.) Дължимата сума по ал. 5 се утвърждава всеки месец със заповед на представляващите

пенсионноосигурителното дружество и се превежда по негова сметка от паричните средства на универсалния пенсионен фонд до петия работен ден на следващия месец.

Такса при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида
(ново загл. – 05.05.2004 г., изм. – 26.11.2015 г.)

Чл. 27. (изм. – 05.05.2004 г., 26.11.2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Пенсионноосигурителното дружество събира допълнителна такса в размер на 10 лв. при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка, съгласно чл. 343а, ал. 1, т. 2 и чл. 343е от КСО. Таксата се заплаща от осигуреното лице.

ГЛАВА ШЕСТА

**ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ПОЛИТИКА. ДОХОД ОТ ИНВЕСТИЦИИ И
ОЦЕНКА НА АКТИВИТЕ НА УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД**
(загл. изм. – 05.05.2004 г., 19.02.2019 г.)

Основни принципи и цели при инвестирането
(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 28. (изм. – 05.05.2004 г.) (1) (изм. – 19.02.2019 г., 20.07.2021 г.) Средствата на универсалния пенсионен фонд се инвестират от пенсионноосигурителното дружество в съответствие с дългосрочните интереси на осигурените лица, и при спазване принципите на надеждност, ликвидност, доходност и диверсификация.

(2) (нова – 19.02.2019 г.) При инвестирането на средствата на универсалния пенсионен фонд пенсионноосигурителното дружество е длъжно да:

1. изпълнява инвестиционната политика на универсалния пенсионен фонд, с оглед постигане на инвестиционните му цели, както и да спазва инвестиционните ограничения, предвидени в политиката, в КСО и в актовете по прилагането му;
2. спазва правилата за управление на риска на универсалния пенсионен фонд и да управлява риска, като постоянно наблюдава и оценява всяка инвестиция;
3. третира равностойно и справедливо фондовете, които управлява;
4. предприема всички необходими действия, за да получи възможно най-добрия резултат за универсалния пенсионен фонд, като взема предвид цената, разходите, срока, вероятността от изпълнение и сетълмент, обема и вида на сделката и всяко друго обстоятелство, свързано с нейното изпълнение;
5. не допуска конфликт на интереси.

(3) (изм. – 21.12.2006 г., 26.11.2015 г., предишна ал. 2 – 19.02.2019 г.) При определяне на инвестиционните цели на универсалния пенсионен фонд се отчитат неговият дългосрочен инвестиционен хоризонт и ниско текущо ниво на ликвидни нужди, които произтичат от:

1. дългосрочния характер на средствата за допълнителното задължително пенсионно осигуряване в универсалните пенсионни фондове, поради което времевият хоризонт на инвестиционния портфейл е над 20 години;
2. постоянно нарастващия брой на осигурените във фонда лица и запазване на размера на вноските за универсалните пенсионни фондове, което води до

значително по-високи входящи парични потоци във фонда, в сравнение с изходящите такива;

3. ниската средна възраст, липсата на преобладаващ дял по полов признак и разнообразие на структурата на осигурените, във фонда, лица по професионален признак;
4. сравнително малкия брой настоящи случаи, при които се изплащат натрупаните средства;
5. необлагането с данък на постигнатата доходност на фонда и на разпределената доходност по индивидуалните партии на осигурените, в него, лица.

(4) (изм. – 21.12.2006 г., 26.11.2015 г., предишна ал. 3 – 19.02.2019 г., изм. – 14.05.2019 г., 20.07.2021 г.) Основна цел на инвестиционната политика на универсалния пенсионен фонд е съхраняване и увеличаване, в реално изражение, на натрупаните средства по индивидуалните партии на осигурените лица, в средносрочен и дългосрочен план, чрез постигане на възможно най-високата доходност, при зададена умерена степен на риск.

(5) (нова – 21.12.2006 г., предишна ал. 4 – 19.02.2019 г.) За изпълнение на инвестиционните цели, при инвестирането на средствата на универсалния пенсионен фонд пенсионноосигурителното дружество ще следва активна инвестиционна стратегия, базирана на пълноценно използване на възможностите на българските и международните финансови пазари.

(6) (нова – 21.12.2006 г., изм. – 26.11.2015 г., предишна ал. 5 – 19.02.2019 г.) Разпределението на инвестициите по класове активи се прилага с цел постигане на диверсификация и оптимално съотношение риск/доходност. Изборът на конкретен финансов инструмент се определя от общите пазарни условия, от неговите уникални характеристики и от очаквания принос на съответния инструмент към структурата, доходността и риска на инвестиционния портфейл.

(7) (нова – 26.11.2015 г., предишна ал. 6 – 19.02.2019 г., изм. – 20.07.2021 г.) Целта при управлението на средствата на осигурените лица е запазване и нарастване на тяхната покупателната способност, в дългосрочен период. Като реален измерител за запазване на покупателната способност на средствата, управлявани в универсалния пенсионен фонд, се приема реалната доходност, в процент при управлението на активите на фонда, по метода за вътрешна норма на възвращаемост (метода на доходност, претеглена през паричните потоци). Изчислението се извършва на месечна база за отчетния период. Целта е постигане на положителна реална доходност от 0,25%, на годишна база, за осреднения петгодишен предходен период.

(8) (нова – 21.12.2006 г., изм. – 13.07.2011 г., предишна ал. 6, изм. – 26.11.2015 г., предишна ал. 7, изм. – 19.02.2019 г., 14.05.2019 г.) Пенсионноосигурителното дружество следи ежедневно представянето на направените инвестиции във връзка с оценката на активите по чл. 31, като оценка на ефективността на направените инвестиции се извършва на всеки шест месеца. В случай, че два поредни шестмесечни периода, доходността на портфейла на универсалния пенсионен фонд е по-ниска от посочения в ал. 7 бенчмарк, инвестиционният консултант, портфолио-мениджърите и/или финансовите анализатори следва да предоставят, на Инвестиционния комитет на пенсионноосигурителното дружество, подробна информация за причините за отклонението, както и какви действия ще бъдат предприети за постигане на целите на инвестиционната политика.

(9) (нова – 21.12.2006 г., предишна ал. 7, изм. – 26.11.2015 г., 25.01.2016 г., предишна ал. 8, изм. – 19.02.2019 г.) Пенсионноосигурителното дружество разработва и спазва етични правила за инвестициите на универсалния пенсионен фонд, които са в

рамките на законовите норми, приложими са на практика при неговото оперативното управление и се изразяват в следното:

1. средствата на универсалния пенсионен фонд не се инвестират в компании:
  - 1.1. които нарушават конвенцията на Обединените нации за човешките и трудовите права, опазване на природата и антикорупция, изразяващи се в следното:
    - 1.1.1. принципи на човешките права – да подпомага и уважава защитата на човешките права в международен план; отказ от участие в злоупотреба с или посегателство над човешките права;
    - 1.1.2. принципи на трудовите права – да подпомага свободата на асоцииране и признаване на правото за колективно договаряне; забрана за задължителен труд; забрана за детски труд; елиминирание на дискриминацията при подбор на персонала;
    - 1.1.3. принципи за опазване на околната среда – въвеждане на предпазни и ефективни програми за опазване на околната среда; инициативи демонстриращи отговорност към околната среда; промоциране на разпространението и използването на технологии опазващи околната среда;
    - 1.1.4. принципи на антикорупция – промоциране и възприемане на дейности в противодействие на всички форми на корупция включително изнудване и подкуп.
  - 1.2. чиято дейност е производство или търговия с оръжие. Позволява се инвестиране в такива компании, в случай че основната част на бизнеса им не е насочен в тази дейност и съществена част от приходите им не произтичат от производство и търговия с оръжие;
  - 1.3. за които съществуват основателни предположения, че източника на средствата им е от незаконен произход.
2. при управлението на универсалния пенсионен фонд се прилага последователна политика и желание да се инвестира там, където има пресечна точка на финансовите и етични принципи и съществува връзка между позитивния избор и принципите по т. 1.1.;
3. върху инвестиционния портфейл на универсалния пенсионен фонд се извършва регулярно наблюдение и всяка инвестиция се оценява спрямо етичните правила.

Ограничения при инвестирането

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 29. (изм. – 05.05.2004 г., 26.10.2006 г., 21.12.2006 г., отм. – 19.02.2019 г.)

Критерии и процес при управлението на портфейла

Чл. 29а. (нов – 21.12.2006 г.) (1) (изм. – 26.11.2015 г., отм. – 19.02.2019 г.)

Наблюдение, измерване и управление на риска при управлението на портфейла

Чл. 29б. (нов – 21.12.2006 г., изм. – 13.07.2011 г., отм. – 19.02.2019 г.)

Инвестиционна политика и оповестяване на информация

(ново загл. – 05.05.2004 г., изм. – 26.10.2006 г.)

Чл. 29. (изм. – 05.05.2004 г. предишен чл. 30, изм. – 19.02.2019 г.) (1) В съответствие с принципите и целите на инвестирането на средствата на универсалния пенсионен фонд, Управителният съвет на пенсионноосигурителното дружество приема инвестиционна политика на универсалния пенсионен фонд, в която, в рамките на законовите ограничения, се конкретизират видовете инвестиционни инструменти, в които се инвестират средствата на универсалния пенсионен фонд и ограниченията за всеки един от тях.

(2) Пенсионноосигурителното дружество преразглежда инвестиционната политика по ал. 1 всяка година, както и незабавно след всяка съществена промяна в пазарните и в други относими условия.

(3) Пенсионноосигурителното дружество информира осигурените лица за направените изменения и допълнения в инвестиционната политика на универсалния пенсионен фонд, чрез съобщение в два централни всекидневника и я публикува на страницата си в Интернет, в 7-дневен срок от промяната.

(4) Пенсионноосигурителното дружество оповестява публично данни, представящи пряко или косвено инвестиционните резултати от управлението на универсалния пенсионен фонд, в съответствие с правилата и изискванията на Наредба № 61 от 27.09.2018 г. на КФН.

Разпределение на дохода от инвестиции

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 30. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 31 – 19.02.2019 г., изм. – 08.07.2019 г., 20.07.2021 г.) Разпределението на дохода от инвестирането на средствата на универсалния пенсионен фонд по индивидуалните партии на осигурените лица, по партията на неперсонифицираните суми по чл. 23, ал. 9 и по партията на резерва по чл. 34, се извършва всеки работен ден, едновременно с оценката на неговите активи и пасиви, като доходът се включва в стойността на дяла за съответния ден.

Оценка на активите

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 31. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 32 – 19.02.2019 г.) (1) (доп. – 26.11.2015 г., изм. – 19.02.2019 г.) Оценката на активите и пасивите на универсалния пенсионен фонд се извършва от пенсионноосигурителното дружество, към края на всеки работен ден, в съответствие с изискванията на Наредба № 9 от 19.11.2003 г. на КФН и по реда и начина, определени в приетите, от Управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество, Правила за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване. Ежедневно се изчислява стойността на един дял на универсалния пенсионен фонд, който се публикува на електронната страница на пенсионноосигурителното дружество и на страницата на КФН в Интернет.

(2) Правилата за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване се предоставят на осигуреното лице при изявено желание от негова страна.

ГЛАВА СЕДМА

МИНИМАЛНА ДОХОДНОСТ

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Определяне на минималната доходност

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 32. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 33 – 14.05.2019 г.) (1) При управлението на активите на универсалния пенсионен фонд пенсионноосигурителното дружество, в съответствие с изискванията на КСО, се задължава да постига минимална доходност.

(2) (изм. – 14.05.2019 г.) Минималната доходност се определя от КФН към края на всяко тримесечие, в процент, на базата на постигнатата доходност от управлението на активите на всички универсални пенсионни фондове за предходния 24-месечен период.

(3) Минималната доходност, която трябва да бъде постигната, е равна на по-малкото от двете числа – 60 на сто от средната постигната доходност от всички универсални пенсионни фондове или 3 процентни пункта по-малка от средната.

(4) (изм. – 14.05.2019 г.) Минималната доходност се обявява от КФН до края на всеки месец, следващ отчетното тримесечие.

Гарантиране на минималната доходност

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 33. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 34 – 14.05.2019 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) При постигане на доходност от управлението на активите на универсалния пенсионен фонд, по-ниска от обявената, за съответния период, по реда на чл. 32, ал. 4, минимална доходност, пенсионноосигурителното дружество покрива разликата в 10-дневен срок от обявяването.

(2) За гарантиране на минималната доходност се създават резерви в универсалния пенсионен фонд и в пенсионноосигурителното дружество.

Резерв на универсалния пенсионен фонд

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 34. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 35 – 14.05.2019 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) Когато постигнатата доходност от управлението на активите на универсалния пенсионен фонд е по-висока с над 40 на сто от постигнатата средна доходност за всички универсални пенсионни фондове или я превишава с 3 процентни пункта – което от двете числа е по-голямо, средствата от доходността над този процент се заделят в резерва на универсалния пенсионен фонд. Стойността на резерва не може да надвишава 1 на сто от нетните активи на фонда.

(2) (изм. – 14.05.2019 г.) Средствата в резерва по ал. 1 са част от нетните активи на универсалния пенсионен фонд и се записват и натрупват в отделна партида, която се води в лева и в дялове.

(3) (изм. – 14.05.2019 г.) Прехвърлянето на средства в резерва се извършва от пенсионноосигурителното дружество в първия работен ден, следващ деня на обявяване на минималната доходност по реда на чл. 32, ал. 4.

(4) Размерът на средствата в лева, които се прехвърлят в резерва, се определя като броят на дяловете в универсалния пенсионен фонд, към последния работен ден на 24-месечния период, се умножи по разликата между стойността на един дял към последния работен ден на същия период и стойността на един дял към същия период, при която се достига по-голямата от двете стойности по ал. 1.

(5) При прехвърлянето на средства в резерва се увеличава броят на дяловете в партидата на резерва и се намалява стойността на един дял.

(6) Намалената стойност на един дял се определя като отношение на стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд към датата на заделяне на резерва и броя дялове в него след заделянето на резерва и е валидна за деня, в който се прехвърлят средствата от универсалния пенсионен фонд към резерва.

(7) Броят на дяловете, които се записват в партидата на резерва, се определя, като размерът на средствата в лева, изчислен по реда на ал. 4, се раздели на стойността на един дял, при която се достига по-голямата от двете стойности по ал. 1.

Използване на средствата от резерва на универсалния пенсионен фонд (загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 35. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 36 – 14.05.2019 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) Когато постигната доходност от управлението на активите на универсалния пенсионен фонд е по-ниска от гарантираната минимална доходност по чл. 32, разликата се покрива със средствата от резерва на универсалния пенсионен фонд. Ако тези средства са недостатъчни, пенсионноосигурителното дружество покрива недостига със средства от резерва по чл. 36.

(2) Размерът на средствата, необходим за покриване на разликата до минималната доходност се определя като произведение от:

1. (изм. – 08.07.2019 г.) броя на дяловете в универсалния пенсионен фонд към края на работния ден, предхождащ последния работен ден на 24-месечния период и
2. разликата между стойността на един дял, при която се достига минималната доходност и стойността на един дял за последния работен ден на 24-месечния период.

(3) Покриването на разликата до минималната доходност със средства от резерва на универсалния пенсионен фонд се извършва чрез намаляване на броя на дяловете в резерва и увеличаване на стойността на един дял.

(4) Броят на дяловете, с които се намалява партидата на резерва, се определя като отношение на размера на средствата за покриване на недостига до минималната доходност към стойността на един дял, при която тя се достига.

Резерв на пенсионноосигурителното дружество (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 36. (изм. – 14.11.2005 г., предишен чл. 37 – 14.05.2019 г., изм. – 08.07.2019 г., 20.07.2021 г.) Пенсионноосигурителното дружество формира със собствени средства резерв за гарантиране на минималната доходност от управлението на активите на универсалния пенсионен фонд, чийто размер се определя и поддържа в процент не по-малък от 0,5 на сто и не повече от 1,5 на сто от стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд към края на последния работен ден на всеки месец, намалени със средствата в партидата на резерва на универсалния пенсионен фонд.

Използване на средства от резерва на пенсионноосигурителното дружество (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 37. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 38 – 14.05.2019 г.) (1) Когато средствата в резерва на универсалния пенсионен фонд не са достатъчни за покриване

на разликата до минималната доходност, недостигът се покрива от средствата на резерва на пенсионноосигурителното дружество.

(2) (изм. – 14.05.2019 г.) Размерът на средствата от резерва на пенсионноосигурителното дружество, с който се покрива недостига, се определя като разлика между размера на средствата по чл. 35, ал. 2 и стойността, покрита от резерва на универсалния пенсионен фонд.

(3) (изм. – 14.05.2019 г.) Покриването на разликата се извършва чрез прехвърляне на средства от резерва на пенсионноосигурителното дружество към универсалния пенсионен фонд в деня на покриване на недостига по чл. 33, ал. 1.

(4) (изм. – 14.05.2019 г.) В случай че няма формиран резерв в универсалния пенсионен фонд, размерът на средствата по чл. 35, ал. 2 се покрива от резерва на пенсионноосигурителното дружество.

Покриване на разликата до минималната доходност със собствени средства на пенсионноосигурителното дружество (ново загл. – 14.05.2019 г.)

Чл. 38. (нов – 14.05.2019 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество покрива със собствени средства разликата до минималната доходност, в случай че средствата на резервите по чл. 34 и 36 не са достатъчни.

(2) Размерът на собствените средства, с които пенсионноосигурителното дружество покрива разликата до минималната доходност в случаите по ал. 1, се определя като разлика между размера на средствата по чл. 35, ал. 2 и стойността, покрита от резерва по чл. 34 и от резерва по чл. 36.

(3) Покриването на разликата по ал. 2 се извършва чрез прехвърляне на средства от пенсионноосигурителното дружество към универсалния пенсионен фонд в деня на покриване на недостига до минималната доходност.

Стойност на един дял на универсалния пенсионен фонд след покриване на разликата до минималната доходност (ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 39. (изм. – 05.05.2004 г., 14.05.2019 г., 08.07.2019 г.) Стойността на един дял на универсалния пенсионен фонд, след покриване на разликата до минималната доходност, се определя, като стойността на нетните му активи, в която са включени прехвърлените от пенсионноосигурителното дружество средства, се раздели на броя на дяловете на универсалния пенсионен фонд, намалени с броя на дяловете по чл. 35, ал. 4.

ГЛАВА ОСМА (нова – 20.07.2021 г.)

ГАРАНТИРАНЕ НА БРУТНИЯ РАЗМЕР НА ОСИГУРИТЕЛНИТЕ ВНОСКИ В УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

Гарантиране на brutния размер на преведените осигурителни вноски

Чл. 40. (1) Когато размерът на средствата по индивидуалната партида на осигурено лице в универсалния пенсионен фонд, придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, е по-малък от сумата на brutния размер на преведените, УПФ „Доверие” – Правилник (08.2021 г.)

от НАП и НОИ, осигурителни вноски за това лице, индивидуалната му партида се допълва до тази сума от резерва по чл. 41 преди:

1. прехвърлянето на средствата по партидата във фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 60, съответно във фонда за разсрочени плащания по чл. 63;
2. еднократното изплащане на средствата по партидата по чл. 51;
3. (изм. – 17.08.2021 г.) прехвърлянето на средствата по партидата в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество на основание чл. 43, ал. 3.

(2) При съпоставката на натрупаните средства по индивидуалната партида със сумата на brutния размер на преведените осигурителни вноски, за да се прецени необходимостта от допълването ѝ:

1. не се вземат предвид прехвърлените средства по чл. 172 от КСО и доходът от инвестирането им;
2. от brutния размер на преведените осигурителни вноски се изключва частта от вноските, съответстваща на изплатените средства по чл. 139, ал. 1, т. 2 от КСО.

(3) Частта от вноските по ал. 2, т. 2 се определя въз основа на общия размер на вноските, постъпили по индивидуалната партида на осигуреното лице, към датата на отпускане на плащането по чл. 139, ал. 1, т. 2 от КСО и съотношението между това плащане и общия размер на средствата по партидата.

(4) Броят на дяловете и частите от дялове, съответстващи на определената, съгласно ал. 2 и 3, сума за допълване на индивидуалната партида от резерва по чл. 41, се изчисляват, като размерът на прехвърлените средства от резерва по чл. 41 се раздели на стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на прехвърлянето и с така изчислените брой дялове и части от дялове се увеличава броят на дяловете по индивидуалната партида.

(5) Гаранцията по ал. 1 не се отнася за преведените осигурителни вноски на лицата по чл. 10, ал. 1, т. 5.

Резерв за гарантиране на сумата на brutния размер на преведените вноски в универсалния пенсионен фонд

Чл. 41. (1) За гарантиране на brutния размер на вноските в универсалния пенсионен фонд по чл. 40, ал. 1, пенсионноосигурителното дружество създава резерв.

(2) Резервът по ал. 1 се формира от:

1. собствени средства на пенсионноосигурителното дружество;
2. (изм. – 17.08.2021 г.) прехвърлените средства по реда на чл. 42, т. 2 от съответния резерв на пенсионноосигурителното дружество, управляващо универсалния пенсионен фонд, от който се прехвърлят средствата;
3. средствата, преведени по чл. 63, ал. 6, т. 1 и ал. 8.

(3) Резервът по ал. 1 е в размер 0,5 на сто от стойността на нетните активи на универсалния пенсионен фонд, изчислена към края на последния работен ден на съответния месец.

Използване на средства от резерва по чл. 41

Чл. 42. Средствата на резерва по чл. 41 се използват само за:

1. допълване на индивидуалните партиди по чл. 40, ал. 1;

2. прехвърляне на част от резерва, равна на 0,5 на сто от прехвърлените средства по индивидуалната партида на осигурено лице, когато техният размер е по-малък от сумата на brutния размер на постъпилите за него осигурителни вноски, в съответния резерв на пенсионноосигурителното дружество, управляващо универсалния пенсионен фонд, в който се прехвърлят средствата;
3. покриване на недостиг във фонда за разсрочени плащания по чл. 63.

ГЛАВА ДЕВЕТА

УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА НАТРУПАНИТЕ СРЕДСТВА ПО ИНДИВИДУАЛНАТА ПАРТИДА, ЗА ПРОМЯНА И ВЪЗОбНОВЯВАНЕ НА ОСИГУРЯВАНЕТО

(загл. изм. – 05.05.2004 г., изм. – 26.11.2015 г.)

Условия за промяна на участието

(загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 43. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 53 – 20.07.2021 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г.) Осигуреното лице има право да промени участието си и да прехвърли натрупаните средства по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, ако е изтекла една година от датата:

1. на сключване на първия му осигурителен договор;
2. на служебното му разпределение;
3. (доп. – 08.07.2019 г.) на възникване на осигурителното правоотношение по чл. 124а, ал. 3 от КСО, съответно по чл. 10, ал. 1, т. 4;
4. (доп. – 08.07.2019 г.) по чл. 124б от КСО, съответно по чл. 10, ал. 1, т. 3.

(2) (изм. – 17.01.2013 г., 25.01.2016 г., предишна ал. 3, изм. – 14.05.2019 г., 20.07.2021 г.) Осигуреното лице може да промени участието си и да прехвърли натрупаните средства от индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд, при несъгласие с извършени промени в този Правилник или в инвестиционната му политика, ако в тримесечен срок от уведомлението по чл. 80, ал. 3, съответно по чл. 29, ал. 3, подаде заявление за това, освен когато:

1. се променя седалището или адресът на управление на пенсионноосигурителното дружество;
2. промените произтичат от изменение на нормативната уредба.

(3) (нова – 20.07.2021 г.) Осигурено лице, което е придобило право на пенсия от универсалния пенсионен фонд, има право еднократно да промени участието си и да прехвърли натрупаните средства по индивидуалната партида или техния допълнен размер в случаите по чл. 40, ал. 1, което от двете е по-голямо, в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

(4) (нова – 20.07.2021 г.) Осигурените лица по чл. 10, ал. 1, т. 5 нямат право на промяна на участие по ал. 1, 2 и 3.

(5) (нова – 15.12.2005 г., изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 4 – 14.05.2019 г., предишна ал. 3 – 20.07.2021 г.) При или по повод промяна на участието на осигурени лица при условията и по реда на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, пенсионноосигурителното дружество, негови акционери, осигурителни посредници или други лица не могат да предоставят, да предлагат или да обещават под каквато и да е форма специални привилегии, подаръци, услуги или други облаги на осигурените лица.

Ред и срокове за прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество

(ново загл. – 05.05.2004 г.)

Чл. 44. (изм. – 25.03.2005 г., 11.04.2005 г., предишен чл. 54 – 20.07.2021 г.) (1) Промяната на участието и прехвърлянето на натрупаните средства по индивидуалната партида в универсален пенсионен фонд в съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество се извършва въз основа на заявление по образец, съгласно приложение № 1 на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, което се подава от осигуреното лице до пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който лицето желае да премине.

(2) (изм. – 11.11.2011 г., 19.12.2011 г., 15.03.2016 г., 14.05.2019 г., 20.07.2021 г.) Заявлението за промяна на участие се подава от осигуреното лице като електронен документ по реда на ЗЕДЕУУ (електронно заявление) или на хартиен носител и се приема от осигурителен посредник или упълномощен от пенсионноосигурителното дружество служител. Преди приемане на заявлението за промяна на участие, служителят се легитимира пред осигуреното лице със служебна карта, а осигурителният посредник – с документа по чл. 123г, ал. 12 от КСО.

(3) (изм. – 11.11.2011 г.) В случаите, когато заявлението за промяна на участие се подава на хартиен носител, подписът на осигуреното лице върху първия му екземпляр се удостоверява с нотариална заверка. Електронното заявление се подписва от осигуреното лице с квалифициран електронен подпис.

(4) (изм. – 11.11.2011 г.) Пенсионноосигурителното дружество не приема заявление на хартиен носител, което е без нотариална заверка на подписа, електронно заявление, което не е подписано с квалифициран електронен подпис на осигуреното лице, както и заявление с непълнени или неправилно попълнени данни.

(5) (изм. – 11.11.2011 г., 14.05.2019 г.) Едновременно с подаване на заявлението за промяна на участие осигуреното лице подписва и осигурителен договор с пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който желае да премине. Договорът влиза в сила от момента на прекратяване, съгласно чл. 8, ал. 1 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, на осигурителното правоотношение с пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който лицето е осигурено.

(6) (изм. – 11.11.2011 г.) Лицето, приело заявлението, му поставя входящ номер и дата, и попълва, в него и в осигурителния договор, определените за пенсионноосигурителното дружество данни. Служителят на пенсионноосигурителното дружество удостоверява приемането с име, длъжност и подпис, а осигурителният посредник – с име, служебен номер и подпис, след което връща незабавно на осигуреното лице последния екземпляр на заявлението и втория екземпляр на договора.

(7) (изм. – 11.11.2011 г., 20.07.2021 г.) Когато заявлението за промяна на участие и осигурителният договор са подадени като електронни документи, електронни копия от тях, подписани с квалифицирания електронен подпис на пенсионноосигурителното дружество, се изпращат на електронната поща на осигуреното лице, посочена в електронния му подпис или в заявлението, в деня на получаването им в пенсионноосигурителното дружество, съответно на първия работен ден след тази дата при подаване на електронните документи в извънработно време или в неработен ден.

(8) (изм. – 11.11.2011 г.) В случай на промяна в имената или единния граждански номер, с които осигуреното лице е регистрирано в съответния универсален пенсионен фонд, към заявлението за промяна на участие задължително се прилагат заверени от

осигуреното лице, съответно сканирани копия от официалните документи, удостоверяващи това обстоятелство. В заявлението се описват приложените документи и промяната, която те удостоверяват.

(9) (изм. – 11.11.2011 г.) Пенсионноосигурителното дружество оказва съдействие на осигуреното лице при извършване на всички действия, свързани с подаване на заявлението за промяна на участие, за да се избегне увреждане на интересите му поради неосведоменост или други причини и предоставя на осигуреното лице, което подава заявление, актуална писмена информация относно промяната на участие и основните характеристики на универсалния пенсионен фонд, изготвена по образец съгласно приложение № 1а на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН.

(10) (нова – 19.12.2011 г., изм. – 20.07.2021 г.) Когато заявлението за промяна на участие не бъде прието от пенсионноосигурителното дружество, управляващо универсалния пенсионен фонд, в който лицето е осигурено, поради това че не отговаря на изискванията на чл. 5, ал. 3 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, пенсионноосигурителното дружество го анулира и в седемдневен срок уведомява осигуреното лице, подало заявлението, за анулирането му, с писмо с обратна разписка, чрез осигурителен посредник – писмено срещу подпис или с електронно съобщение, подписано с квалифициран електронен подпис, ако лицето е избрало този начин в заявлението.

(11) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 10 – 19.12.2011 г.) Пенсионноосигурителното дружество отказва промяна на участие на лице, осигурено в управлението от него универсален пенсионен фонд, когато към момента на разглеждане на заявлението:

1. (изм. – 14.05.2019 г., 20.07.2021 г.) не са изпълнени изискванията на чл. 171, ал. 1, 3 или 4, или чл. 340, ал. 4, т. 1 от КСО и на чл. 43, ал. 1, 2 или 3, или в случаите по чл. 43, ал. 4;
2. в срока и по реда на чл. 5, ал. 2 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН е получило от различни пенсионноосигурителни дружества заявления за промяна на участие на едно и също осигурено лице.

(12) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 11 – 19.12.2011 г.) Пенсионноосигурителното дружество може да откаже разглеждане на заявление за промяна на участие, когато:

1. имената на осигуреното лице не съвпадат с актуални данни в документите, с които разполага дружеството и към заявлението не са приложени документите по ал. 8;
2. (изм. – 14.05.2019 г., 20.07.2021 г.) във фонда, от който лицето желае да промени участието си, няма осигурено лице с посочения в заявлението единен граждански номер и към заявлението не са приложени документите по ал. 8.

(13) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 12 – 19.12.2011 г., изм. – 20.07.2021 г.) В случай на отказ всяко осигурено лице получава при поискване заверено копие на заявлението за промяна на участие, съответно електронно копие от него или от електронния документ по чл. 5, ал. 7, т. 2 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, от дружеството, в което го е подало и може да подаде възражение за преразглеждане на отказа в срок 7 дни след изтичане на срока по чл. 5, ал. 6, т. 3 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН.

(14) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 13, изм. – 19.12.2011 г.) Възражението по ал. 13 се подава до пенсионноосигурителното дружество, в чийто универсален пенсионен фонд лицето е осигурено, чрез пенсионноосигурителното дружество, управляващо съответния фонд, в който то желае да премине, като към възражението се прилагат всички писмени доказателства в негова подкрепа, а в случаите на

несъответствия по ал. 12, т. 1 – и заверени от осигуреното лице, съответно сканирани, копия от официалните документи, удостоверяващи съответните данни.

(15) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 14 – 19.12.2011 г.) В срока по чл. 6, ал. 7 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН пенсионноосигурителното дружество, постановило решението по подаденото възражение, го изпраща на осигуреното лице с писмо с обратна разписка.

(16) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 15, изм. – 19.12.2011 г., 20.07.2021 г.) Когато заявлението за промяна на участие е подадено като електронен документ, осигуреното лице може да подаде възражение по реда и в сроковете, определени в ал. 13 и 14, по електронен път с квалифициран електронен подпис. В този случай кореспонденцията между пенсионноосигурителните дружества и тази по ал. 15 се осъществява по същия начин, като се прилага и документът по чл. 5, ал. 7, т. 2 от Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН, ако отказът е посочен в него.

(17) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 16, изм. – 19.12.2011 г.) Промяната на участие на осигурените лица, за които пенсионноосигурителното дружество, управляващо универсалния пенсионен фонд, в който те са осигурени, е отменило отказа си, продължава по реда и в сроковете на ал. 18 – 23.

(18) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 18, изм. – 19.12.2011 г., предишна ал. 19 – 26.11.2015 г., доп. – 15.03.2016 г., изм. – 20.07.2021 г.) Осигурено лице, подало заявление за промяна на участие, може да го оттегли до 5-то число на месеците по ал. 22, в които се прехвърлят средствата, от пенсионноосигурителното дружество, в което го е подало, с искане по образец съгласно приложение № 5 на Наредба № 3 от 24.09.2003 г. на КФН. Искането се подава на хартиен носител с нотариална заверка на подписа, съответно като електронен документ, подписан с квалифициран електронен подпис на осигуреното лице, чрез служител или осигурителен посредник на дружеството по изречение първо, по пощата с писмо с обратна разписка или чрез дружеството, управляващо фонда, в който лицето е осигурено. Искането трябва да бъде получено в пенсионноосигурителното дружество по изречение първо в срок до 5-о число на месеците по ал. 22, в които се прехвърлят средствата.

(19) (изм. – 11.11.2011 г., предишна ал. 19 – 19.12.2011 г., предишна ал. 20, изм. – 26.11.2015 г.) Процедурата по промяна на участие се прекратява, когато:

1. е налице отказ за промяна на участие или за разглеждане на заявлението;
2. осигуреното лице е оттеглило подаденото заявление;
3. (отм. – 26.11.2015 г., в сила от 01.01.2016 г., нова – 15.03.2016 г.) пенсионноосигурителното дружество е получило от НАП уведомление за подадено от осигуреното лице заявление за промяна на осигуряването по чл. 4б, ал. 1 от КСО;
4. (нова – 20.07.2021 г.) осигуреното лице, подало заявлението за промяна на участие, е починало.

(20) (нова – 11.11.2011 г., предишна ал. 20, изм. – 19.12.2011 г., предишна ал. 21, изм. – 25.01.2016 г.) В случаите по ал. 19, т. 1 – 2 осигуреното лице може да подаде ново заявление за промяна на участие.

(21) (нова – 11.11.2011 г., предишна ал. 22, изм. – 19.12.2011 г., предишна ал. 23, изм. – 26.11.2015 г.) Средствата от индивидуалните партии на всички лица с регистрирани заявления за промяна на участие през едно тримесечие, по отношение на които процедурата за промяна на участие не е прекратена съгласно ал. 19, се прехвърлят едновременно по банкови сметки на съответните универсални пенсионни фондове. Осигурителното правоотношение с пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който е осигурено лицето, желаещо да промени участието си, се прекратява в деня на прехвърляне на средствата.

(22) (нова – 11.11.2011 г., предишна ал. 23, изм. – 19.12.2011 г., предишна ал. 24, изм. – 26.11.2015 г., 20.07.2021 г.) Средствата по ал. 21 се прехвърлят от пенсионноосигурителните дружества на датите 15 май – за лицата с регистрирани заявления през първо тримесечие, 15 август – за лицата с регистрирани заявления през второ тримесечие, 15 ноември – за лицата с регистрирани заявления през трето тримесечие, 15 февруари – за лицата с регистрирани заявления през четвърто тримесечие на предходната година или на първите работни дни, следващи тези дати. На същите дати се превежда и частта от резерва за гарантиране на brutния размер на преведените вноски в универсален пенсионен фонд, в случаите по чл. 42, т. 2, за лицата с регистрирани заявления през съответните тримесечия.

(23) (нова – 20.07.2021 г.) В случаите по чл. 40, ал. 1, т. 3 средствата за допълване на индивидуалната партида постъпват в нея в деня на прехвърлянето на средствата по ал. 22.

(24) (нова – 11.11.2011 г., предишна ал. 24, изм. – 19.12.2011 г., предишна ал. 24, изм. – 26.11.2015 г., предишна ал. 23 – 20.07.2021 г.) В срок седем работни дни от датата на прехвърлянето на средствата по ал. 22, пенсионноосигурителното дружество, прехвърлило средствата, изпраща на всяко лице, чийто средства е прехвърлило, извлечение от индивидуалната му партида. В зависимост от избора на осигуреното лице в заявлението за промяна на участие, извлечението се изпраща с писмо с обратна разписка или по електронната поща, подписано с квалифициран електронен подпис.

(25) (нова – 11.11.2011 г., предишна ал. 25, изм. – 19.12.2011 г., предишна ал. 26, изм. – 26.11.2015 г., предишна ал. 24 – 20.07.2021 г.) Пенсионноосигурителното дружество публикува на страницата си в интернет образците на заявленията за промяна на участие, на сключваните във връзка с тях осигурителни договори и на исканията по ал. 18, както и актуалните документи с основна информация за осигурените лица.

Прехвърляне на средства по индивидуалната партида в пенсионни схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка

(ново загл. – 17.01.2013 г.)

Чл. 45. (нов – 17.01.2013 г., предишен чл. 55 – 20.07.2021 г.) (1) Осигуреното лице има право да прехвърли натрупаните средства по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд, в пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка.

(2) Прехвърлянето на средствата по ал. 1 се извършва при условията на Глава тридесет и осма „а“ от КСО и по реда на Наредбата за прехвърляне на пенсионни права.

Избор за промяна на осигуряване от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“ и във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“

(ново загл. – 26.11.2015 г.)

Чл. 46. (нов – 26.11.2015 г., предишен чл. 56 – 20.07.2021 г.) (1) (изм. – 14.05.2019 г., 20.07.2021 г.) Осигуреното лице има право да избере да промени осигуряването си от универсалния пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии“ за лицата по чл. 69“, с увеличена осигурителна вноска, в размера на осигурителната вноска за универсален пенсионен фонд, ако не му е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст и навършва изискуемата за него възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО:

1. от 1 януари 2022 г. до 31 декември 2025 г. – не по-късно от една година преди възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО;
2. от 1 януари 2026 г. до 31 декември 2030 г. – не по-късно от две години преди възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО;
3. от 1 януари 2031 г. до 31 декември 2035 г. – не по-късно от три години преди възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО;
4. от 1 януари 2036 г. до 31 декември 2037 г. – не по-късно от 4 години преди възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО;
5. след 1 януари 2038 г. – не по-късно от 5 години преди възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО.

(2) Лицето по ал. 1 може да упражни правото си по ал. 1 след изтичане на една година от избора си по чл. 124а от КСО.

(3) (нова – 14.05.2019 г.) Осигуреното лице упражнява избора си по ал. 1, като подава заявление до компетентната териториална дирекция на НАП. Осигуряването на лицето по реда на ал. 1 възниква от първо число на месеца, следващ месеца на избора му.

(4) (предишна ал. 3, изм. – 14.05.2019 г.) Редът и начинът за избор на осигуряване, събиране и разпределение на увеличената осигурителна вноска за лицата по ал. 1 се уреждат с Наредбата за реда за избор на осигуряване.

Възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд (ново загл. – 26.11.2015 г.)

Чл. 47. (нов – 26.11.2015 г., предишен чл. 57 – 20.07.2021 г.) (1) (изм. – 25.01.2016 г., 14.05.2019 г., 20.07.2021 г.) Лицето, което е променило осигуряването си по реда на чл. 46, ал. 1, може да възобнови осигуряването си в универсален пенсионен фонд, ако не му е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст и навършва изискуемата за него възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО:

1. от 1 януари 2022 г. до 31 декември 2025 г. – не по-късно от една година преди възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО;
2. от 1 януари 2026 г. до 31 декември 2030 г. – не по-късно от две години преди възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО;
3. от 1 януари 2031 г. до 31 декември 2035 г. – не по-късно от три години преди възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО;
4. от 1 януари 2036 г. до 31 декември 2037 г. – не по-късно от 4 години преди възрастта му по чл. 68, ал. 1;
5. след 1 януари 2038 г. – не по-късно от 5 години преди възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО.

(2) (изм. – 20.07.2021 г.) Правото по ал. 1 може да се упражни след изтичане на една година от избора по чл. 46, ал. 1.

(3) (нова – 07.09.2016 г.) Лицето, което желае да възобнови осигуряването си в универсалния пенсионен фонд, подава заявление за възобновяване на осигуряването, по образец съгласно Приложение № 5 към Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН, до пенсионноосигурителното дружество.

(4) (нова – 07.09.2016 г., изм. – 14.05.2019 г.) Когато заявлението за възобновяване на осигуряването се подава на хартиен носител, подписът на лицето върху първия екземпляр се удостоверява с нотариална заверка. Когато заявлението за възобновяване на осигуряването се съставя като електронен документ с квалифициран електронен подпис, се спазват изискванията по ЗЕДЕУУ.

(5) (нова – 07.09.2016 г., изм. – 14.05.2019 г.) Заявлението за възобновяване на осигуряването се подава от лицето в офис на пенсионноосигурителното дружество, чрез осигурителен посредник или като електронен документ по реда на ЗЕДЕУУ. Пенсионноосигурителното дружество оказва съдействие на лицето при извършване на всички действия, свързани с подаване на заявлението и му предоставя актуална писмена информация по образец съгласно Приложение № 6 към Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН. Разпоредбата на чл. 8, ал. 4 се прилага съответно.

(6) (нова – 07.09.2016 г.) Пенсионноосигурителното дружество не приема и връща заявление за възобновяване на осигуряването на хартиен носител, което е без нотариална заверка на подписа, електронно заявление, което не е подписано с квалифициран електронен подпис на осигуреното лице, както и заявление с непълнени данни и/или с поправки, когато в резултат на тези непълноти и поправки не може да бъде идентифицирано лицето, подало заявлението, или не могат да бъдат вписани в електронния регистър на подадените заявления за възобновяване на участието, който дружеството е длъжно да води, данните по чл. 6, ал. 5 от Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН. Във всеки отделен случай пенсионноосигурителното дружество уведомява лицето за конкретната причина, поради която заявлението му за възобновяване на осигуряването не е прието.

(7) (нова – 07.09.2016 г.) Лицето, което приема заявлението за възобновяване на осигуряването, му поставя входящ номер и дата и попълва определените за дружеството данни. Когато заявлението е подадено:

1. на хартиен носител – служителят на дружеството удостоверява приемането му с име, длъжност и подпис, а осигурителният посредник – с име, служебен номер и подпис, след което връща незабавно втория екземпляр от заявлението на лицето, което го е подало, а първият екземпляр остава за пенсионноосигурителното дружество;
2. като електронен документ – електронно копие от него, подписано с електронния подпис на дружеството, се изпраща на лицето на посочената в електронния му подпис електронна поща, незабавно след получаване на заявлението в дружеството, съответно – на първия работен ден след тази дата, при подаването му в извънработно време или в неработен ден.

(8) (нова – 07.09.2016 г., изм. – 14.05.2019 г.) Едновременно с подаване на заявлението за възобновяване на осигуряването лицето подписва и осигурителен договор с пенсионноосигурителното дружество. Договорът поражда действие от първо число на месеца, следващ месеца на подаване на заявлението, при условие че са изпълнени изискванията на чл. 124а, ал. 1 и 2 КСО.

(9) (нова – 07.09.2016 г.) След получаването от НАП, по реда и в сроковете на Наредба № 33 от 19.09.2006 г. на КФН, на информацията за невалидните заявления пенсионноосигурителното дружество уведомява лицата с невалидни заявления, като посочва и основанието за това, с писмо с обратна разписка или чрез осигурителен посредник – писмено срещу подпис, в седемдневен срок след получаване на информацията от НАП.

(10) (нова – 07.09.2016 г.) Прехвърлянето на средствата за лицата с валидна заявления за възобновяване на осигуряването се извършва от НАП в срока по чл. 11, ал. 5 от Наредбата за реда за избор на осигуряване.

ГЛАВА ДЕСЕТА

(предишна Глава осма. изм. – 20.07.2021 г.)

УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ЕДНОКРАТНИТЕ ИЛИ РАЗСРОЧЕНИ ПЛАЩАНИЯ ОТ ИНДИВИДУАЛНА ПАРТИДА В УНИВЕРСАЛНИЯ ПЕНСИОНЕН ФОНД

Еднократно или разсрочено изплащане на средствата от индивидуалната партида

Чл. 48. (1) Право на еднократно или на разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида, има:

1. осигурено лице по чл. 10, ал. 1, т. 5;
2. наследник по закон на осигурено лице.

(2) Когато осигуреното лице няма наследници по ал. 1, т. 2, натрупаните средства по индивидуалната партида се прехвърлят във фонда за изплащане на пожизнени пенсии.

(3) Осигуреното лице има право на еднократно или разсрочено изплащане до 50 на сто от средствата, натрупани по индивидуалната му партида, при трайно намалена работоспособност над 89,99 на сто.

(4) Общият размер на дължимата сума в случаите по ал. 1 или този, от който се изчислява размера на еднократното изплащане по ал. 3, се определя, като броят дялове по индивидуалната партида, към датата на разпореждането по ал. 14, се умножи по стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на изплащането.

(5) Размерът на средствата за еднократно изплащане на всеки наследник се определя, като броят дялове по индивидуалната партида, към датата на разпореждането по ал. 14, се разпределя между наследниците по закон при съответно прилагане на чл. 3, чл. 4, ал. 1 и чл. 5 – 10а от Закона за наследството. Средствата, дължими на низходящите на осигурения, които са починали след него, се изплащат поравно на техните низходящи, като по-близките по степен изключват по-далечните. Полученият брой дялове на всеки наследник се умножава по стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на изплащането.

(6) Размерът на периодичните плащания на осигуреното лице се определя, като размерът на натрупаните по индивидуалната партида средства в случаите по ал. 1, т. 1 или съответната част от тях, посочена от осигуреното лице в случаите по ал. 3, към датата на разпореждането по ал. 14, се раздели на броя на плащанията.

(7) Размерът на периодичните плащания за всеки наследник се определя, като размерът на натрупаните по индивидуалната партида средства, към датата на разпореждането по ал. 14, се разпределя между наследниците по закон при съответно прилагане на чл. 3, чл. 4, ал. 1 и чл. 5 – 10а от Закона за наследството. Средствата, дължими на низходящите на осигурения, които са починали след него, се изплащат поравно на техните низходящи, като по-близките по степен изключват по-далечните. Сумата на полагащите се, на всеки наследник, средства се разделя на броя на плащанията.

(8) Месечният размер на периодичното плащане по ал. 6 и 7, към датата на определянето му, не може да бъде по-голям от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, към същата дата и по-малък от 15 на сто от нейния размер. Когато изчисленият размер на периодичното плащане е по-малък от минималния размер по изречение първо, средствата по индивидуалната партида се изплащат еднократно.

(9) Периодът на разсроченото плащане по ал. 8 може да бъде един, два, три, четири или шест месеца и когато избраният период е по-голям от един месец, максималният и минималният размер по ал. 8 се увеличават съответно двукратно, трикратно, четирикратно или шесткратно.

(10) Еднократното или разсрочено изплащане се извършва въз основа на писмено заявление по образец на пенсионноосигурителното дружество, подадено от

лицата по ал. 1 и 3 или от упълномощено от тях лице, с нотариално заверено изрично пълномощно.

(11) Към заявлението по ал. 10 се прилага заверено от служителя, който го приема, копие на оригинал или на нотариално заверено копие на:

1. в случаите по ал. 1, т. 2:

а) удостоверение за раждане на наследник, ненавършил 18-годишна възраст;

б) удостоверение за наследници;

в) (нова – 14.05.2019 г.) удостоверение за сключен граждански брак.

2. в случаите по ал. 3 – експертното решение на ТЕЛК или НЕЛК за трайно намалена работоспособност над 89,99 на сто, като в заявлението се посочва конкретният процент от средствата, в рамките на законовото ограничение, който осигуреното лице желае да получи и начина на получаването му – еднократно или разсрочено.

(12) Когато заявлението-образец се подава от упълномощено лице, към него, освен документите по ал. 11, се прилага и нотариално завереното изрично пълномощно в оригинал или заверено от служителя, който го приема, копие.

(13) При подаване на заявлението-образец, лицата по ал. 1 и 3 или пълномощникът представят лична карта, или друг официален документ за самоличност.

(14) При прието заявление-образец, с приложения към него редовни документи, пенсионноосигурителното дружество, в срок до 3 месеца от регистрирането му, издава разпореждане за еднократното или разсрочено изплащане.

(15) Разпореждането по ал. 14 задължително съдържа:

1. имената по документ за самоличност, ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице и адрес на осигуреното лице, съответно на наследника;

2. дата и входящ номер на заявлението;

3. размера на средствата, броя дялове и стойността на един дял по индивидуалната партида на осигуреното лице, към датата на разпореждането;

4. размера и периода на плащанията – при разсрочено изплащане;

5. реда и сроковете за обжалване на разпореждането пред пенсионноосигурителното дружество.

(16) При прието заявление-образец, с приложения към него нередовни и/или липсващи документи, пенсионноосигурителното дружество, в 15-дневен срок, уведомява писмено заявителя за неизправностите.

(17) След отстраняване на неизправностите и представянето на редовните и/или нови документи, пенсионноосигурителното дружество издава разпореждането в срока по ал. 14.

(18) (изм. – 17.08.2021 г.) Когато в срока по ал. 14 не бъдат отстранени неизправностите, пенсионноосигурителното дружество отказва еднократното или разсрочено изплащане, за което писмено уведомява заявителя, в 7-дневен срок от датата на изтичането на тримесечния срок.

(19) В уведомлението по ал. 18 се посочват мотивите за отказа.

(20) Осигуреното лице или наследникът могат, в 15-дневен срок от датата на получаването на разпореждането по ал. 14 или на уведомлението по ал. 18, да направят писмено възражение по тях, пред пенсионноосигурителното дружество.

(21) Пенсионноосигурителното дружество взема решение в 15-дневен срок от датата на получаване на възражението.

Договор за разсрочено изплащане от индивидуалната партида

Чл. 49. (1) Разсроченото изплащане по чл. 48 представлява договорно изплащане на натрупаната в индивидуалната партида сума или част от нея, на няколко части, с еднакъв размер, на равномерни периоди.

(2) Договорът за разсрочено изплащане се сключва между пенсионноосигурителното дружество и осигурено лице или негов наследник, за които е издадено разпореждане по чл. 48, ал. 14.

(3) Договорът за разсрочено изплащане се сключва в писмена форма и задължително съдържа:

1. номер, дата на сключване и влизане в сила, и срока на договора;
2. наименованието, седалището, адреса на управление, данни за търговската регистрация, номер и дата на пенсионната лицензия и единния идентификационен код на пенсионноосигурителното дружество;
3. наименованието и единния идентификационен код на универсалния пенсионен фонд, и идентификационния му код в НАП;
4. имената на лицето по ал. 2 по документ за самоличност, ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, номер, дата и място на издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;
5. план за извършване на плащанията;
6. реда и начина на извършване на периодичните плащания;
7. права на наследниците на лицето по ал. 2;
8. реда и начина за предоставяне на информация на страните по договора;
9. разходи по разсроченото изплащане;
10. условията, реда и начина за изменение и допълнение, и за прекратяване на договора.

Изменение, допълнение и прекратяване на договора за разсрочено изплащане

Чл. 50. (1) Изменения и допълнения на договора за разсрочено изплащане по чл. 49 се извършват при условията и по реда на чл. 18.

(2) Договорът за разсрочено изплащане по чл. 49 се прекратява при:

1. смърт на получателя на плащането;
2. изчерпване на средствата по индивидуалната партида;
3. изтичане на срока на периодичното плащане, в случаите по чл. 48, ал. 3.

(3) Конкретната дата, от която се прекратява договора по ал. 2 е както следва:

1. в случаите по ал. 2, т. 1 – от датата на смъртта;
2. в случаите по ал. 2, т. 2 и 3 – от датата на последното плащане.

Еднократно изплащане на средствата от индивидуалната партида на осигурено лице, придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост

Чл. 51. (1) Осигурено лице, придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост по чл. 56, ал. 1 има право на еднократно изплащане на средствата по индивидуалната партида, когато техният размер, към датата на подаване на заявление за изплащането им, е по-малък от трикратния размер на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, включително след допълването му по реда на чл. 40, ал. 2 – 4.

(2) Заявлението по ал. 1 се подава по образец на пенсионноосигурителното дружество и по реда на чл. 64, ал. 2 – 4.

(3) След регистрацията на заявлението по ал. 1 и на същата дата пенсионноосигурителното дружество издава разпореждане за еднократно изплащане на средствата по индивидуалната партида, което задължително съдържа:

1. имената по документ за самоличност, ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице;
2. дата и входящ номер на заявлението по ал. 1;
3. размера на средствата, броя дялове по индивидуалната партида на осигуреното лице, съответно допълнения размер на средствата в случаите по чл. 40, ал. 1 и допълнения брой дялове по чл. 40, ал. 4, и стойността на един дял, валидна за работния ден, предхождащ деня на подаване на заявлението по ал. 1.

(4) За издаденото разпореждане по ал. 3 се прилагат правилата на чл. 64, ал. 6 и 7.

(5) Средствата по ал. 3, т. 3 се изплащат до пет работни дни от датата на подаване на заявлението по ал. 1, като средства по индивидуалната партида на осигуреното лице, съответно допълненият размер на средствата в случаите по чл. 40, ал. 1, към датата на подаване на заявлението по ал. 1, се начисляват като задължение на универсалния пенсионен фонд в деня на подаване на заявлението по ал. 1. Размерът на средствата се определя, като наличният брой дялове по индивидуалната партида, съответно допълненият брой по чл. 40, ал. 4, в деня на подаване на заявлението по ал. 1, се умножи по стойността на един дял, валидна за работния ден, предхождащ деня на подаване на заявлението по ал. 1.

Срокове за отпускане и за изплащане, и начин на изплащане на еднократното и разсрочено плащане

Чл. 52. (1) Разсроченото плащане по чл. 48 се отпуска от първо число на месеца, следващ този, през който е издадено разпореждането по чл. 48, ал. 14.

(2) Отпуснатото разсрочено плащане по чл. 48 и еднократните плащания се изплащат:

1. по лична платежна сметка, обозначена с Международен номер на банкова сметка (International Bank Account Number – IBAN), водена от доставчик на платежни услуги, лицензиран от Българската народна банка, или от клон на доставчик на платежни услуги, осъществяващ дейност на територията на страната;
2. чрез пощенски запис.

(3) (нова – 17.08.2021 г.) Когато плащането на разсроченото или на еднократното плащане се извършва в чужбина, личната платежна сметка по ал. 2, т. 1 следва да се води от лицензиран доставчик, съгласно законодателството на чуждата държава.

(4) (предишна ал. 3 – 17.08.2021 г.) Начина на изплащане по ал. 2, т. 1 или 2, избран от лицето, се посочва в заявлението по чл. 48, ал. 10, съответно по чл. 51, ал. 1, и в договора за разсрочено изплащане по чл. 49 – при разсрочено изплащане.

(5) (предишна ал. 4 – 17.08.2021 г.) Отпуснатото разсрочено плащане по чл. 48 се изплаща от 10-то до 15-то число на месеца, за който се отнася, съответно на последния месец от периода му, когато той е по-голям от един месец.

Разходи за еднократно или разсрочено изплащане на средствата от индивидуалната партида

Чл. 53. (изм. – 17.08.2021 г.) Разходите за еднократно или разсрочено изплащане на средствата от индивидуалната партида в случаите по:

1. чл. 52, ал. 2 са за сметка на универсалния пенсионен фонд;
2. чл. 52, ал. 3 са за сметка на получателя на плащането.

Спиране и възстановяване на разсрочено плащане

Чл. 54. (1) Пенсионноосигурителното дружество спира изплащането на разсрочено плащане по чл. 48, когато:

1. то е отпуснато в резултат на явна фактическа грешка;
2. то е отпуснато в резултат на техническа грешка, при изчисляване на неговия размер;
3. е допусната грешка при неговото изплащане.

(2) Пенсионноосигурителното дружество отстранява явна фактическа и техническа грешка по ал. 1 в 15-дневен срок от установяването им, след което възстановява изплащането на разсроченото плащане.

(3) В случаите на ал. 1, когато разсроченото плащане по чл. 48 е изплащано в по-малък размер, разликата за минало време се изплаща в срок не по-дълъг от 1 година от датата на възстановяване изплащането му.

(4) В случаите на ал. 1, когато разсроченото плащане по чл. 48 е изплащано в по-голям размер, разликата се възстановява от получателя на плащането, както следва:

1. с еднократно заплащане в 30-дневен срок от датата на писменото уведомление или
2. с удържки от разсроченото плащане по чл. 48, в размер не по-голям от 20.0 на сто от периодичното плащане, до възстановяване на цялата сума.

(5) В случаите на ал. 1, т. 1 – 3, при еднократно изплащане на средствата в по-малък размер, разликата се изплаща в срок не по-дълъг от 1 година от датата на установяване на грешката.

(6) В случаите на ал. 1, т. 1 – 3, при еднократно изплащане на средствата в по-голям размер, разликата се възстановява от лицето, което е получило средствата по реда на ал. 4, т. 1. След изтичане на 30-дневния срок, пенсионноосигурителното дружество търси възстановяване на дължимите суми по съдебен ред.

(7) Пенсионноосигурителното дружество спира и възстановява изплащането на разсроченото плащане по чл. 48 с разпореждане.

(8) Осигуреното лице или неговите наследници могат да подадат възражение срещу разпореждането по ал. 7 до пенсионноосигурителното дружество, в 15-дневен срок от датата на получаването му. Пенсионноосигурителното дружество взема решение в 15-дневен срок от датата на получаване на възражението, като отменя или потвърждава разпореждането по ал. 7.

Прекратяване на разсрочено плащане

Чл. 55. (1) Разсрочено плащане по чл. 48 се прекратява:

1. от 1-во число на месеца, следващ този, през който е починал получателя на плащането;
2. когато то е отпуснато и се изплаща въз основа на представена невярна информация, на неистински, подправени документи или на такива с невярно съдържание.

(2) В случаите на ал. 1, т. 2, прекратяването на разсроченото плащане по чл. 48 се извършва с разпореждане на пенсионноосигурителното дружество, въз основа на съдебно решение, с което се установяват обстоятелствата – основание за прекратяването. За разпореждане на пенсионноосигурителното дружество се прилагат правилата на чл. 54, ал. 8.

(3) В случаите по ал. 2, получените неоснователно суми се възстановяват от лицата, които са ги получили по реда на чл. 54, ал. 4, т. 1. След изтичане на 30-дневния срок, пенсионноосигурителното дружество търси възстановяване на дължимите суми по съдебен ред.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

(нова – 20.07.2021 г.)

УСЛОВИЯ, РЕД И СРОКОВЕ ЗА ИЗПЛАЩАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ПОЖИЗНЕНИ ПЕНСИИ ЗА СТАРОСТ И НА РАЗСРОЧЕНИТЕ ПЛАЩАНИЯ ПРИ ПРИДОБИТО ПРАВО НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОЖИЗНЕНА ПЕНСИЯ ЗА СТАРОСТ

Условия за придобиване право на допълнителна пожизнена пенсия за старост

Чл. 56. (1) Осигуреното лице придобива право на допълнителна пожизнена пенсия за старост при навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО.

(2) Осигуреното лице има право на допълнителна пожизнена пенсия за старост и до една година преди навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО, при условие че натрупаните средства по индивидуалната му партида позволяват отпускане на пенсия в размер, не по-малък от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО.

Видове пенсии

Чл. 57. (1) Допълнителната пожизнена пенсия за старост е месечно плащане на предвидена в пенсионния договор сума, дължима на пенсионера от определена дата до неговата смърт, чийто размер не може да бъде по-малък от 15 на сто от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО към датата на определянето му.

(2) Пенсионноосигурителното дружество предоставя следните видове пенсии:

1. пожизнена пенсия без допълнителни условия;
2. пожизнена пенсия с период на гарантирано изплащане;
3. пожизнена пенсия, включваща разсрочено изплащане на част от средствата до навършване на избрана от пенсионера възраст.

(2) Периодът на гарантирано изплащане на пенсията по ал. 1, т. 2 може да бъде от две до 10 години, в зависимост от избора на осигуреното лице.

(3) Срокът и размерът на разсроченото плащане, и размерът на пожизнената пенсия се определят в зависимост от избора на осигуреното лице при спазване на ал. 1 и на чл. 58, ал. 12 – 14.

(4) Осигуреното лице, придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, има право на избор на вида пенсия по ал. 2, която да му бъде отпусната, при условие, че изчисленият месечен размер на избраната пенсия, към датата на сключване на пенсионния договор, е не по-малък от минималния размер по ал. 1.

(5) В случаите по ал. 4, когато изчисленият месечен размер само на един от видовете пенсии по ал. 2 отговоря на определения в ал. 1 минимум, на лицето се отпуска този вид пенсия.

Определяне размера на допълнителните пожизнени пенсии за старост

Чл. 58. (1) Размерът на пенсиите по чл. 57, ал. 2 се определя въз основа на:

1. средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице, съответно допълнения размер на тези средства в случаите по чл. 40, ал. 1 и по реда на чл. 40, ал. 2 – 4, като се вземат предвид прехвърлените средства по чл. 172 от КСО;
  2. таблицата за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот, публикувана от Националния статистически институт;
  3. техническия лихвен процент, одобрен от КФН.
- (2) При изчисляване на пенсиите по чл. 57, ал. 2:
1. не се допуска отчитането на пола като актюерски фактор;
  2. през първото 6-месечие на годината се използва статистическа информация по ал. 1, т. 2, публикувана през предходната година, а през второто шестмесечие – статистическа информация по ал. 1, т. 2, публикувана през текущата година.
- (3) Пенсиите по чл. 57, ал. 2 се отпускат срещу прехвърляне във фонда за изплащане на пожизнени пенсии на натрупаните средства по индивидуалната партида на осигуреното лице, съответно на допълнения размер на средствата в случаите по чл. 40, ал. 1.
- (4) Средствата по ал. 3 се прехвърлят:
1. в деня на сключване на пенсионния договор и техният размер се определя, като наличният брой дялове по индивидуалната партида, съответно допълненият брой по чл. 40, ал. 4, в деня на сключване на пенсионния договор, се умножи по стойността на един дял, валидна за работния ден предхождащ деня на прехвърлянето или
  2. най-късно в работния ден, следващ датата на сключване на пенсионния договор, като в този случай средства по индивидуалната партида на осигуреното лице, съответно допълненият размер на средствата в случаите по чл. 40, ал. 1, към датата на договора, се начисляват като задължение на универсалния пенсионен фонд към фонда за изплащане на пожизнени пенсии в деня на сключване на договора. Размерът на средства се определя, като наличният брой дялове по индивидуалната партида, съответно допълненият брой по чл. 40, ал. 4, в деня на сключване на пенсионния договор, се умножи по стойността на един дял, валидна за работния ден, предхождащ деня на сключването на договора.
- (5) Първоначално определеният размер на пенсиите по чл. 57, ал. 2, съответно актуализираният и преизчислен размер на тези пенсии, не може да се променя, освен при извършване на актуализация по чл. 71 и преизчисляване по реда на чл. 72.
- (6) Първоначалният месечен размер на пенсията по чл. 57, ал. 2, т. 1 се изчислява съгласно ал. 1 и 2, по следната формула:

$$P = \frac{S}{K_1},$$

Където:

P – размер на пенсията;

S – размер на средствата по ал. 1, т. 1;

$$K_1 = 12 * \left(\frac{N_x}{D_x} - \frac{11}{24} \right)$$

x – възраст на лицето, в цели години, към датата на сключване на пенсионния договор, закръглена нагоре, при навършени шест или повече месеца след последната цяла година;

D_x – дисконтирани числа, представляващи настоящата стойност на бъдещите преживели лица на възраст x след прилагането на техническия лихвен процент по ал. 1, т. 3, към датата на сключване на пенсионния договор:

$$D_x = l_x * v^x;$$

$$v = \frac{1}{1+r}$$

r – технически лихвен процент по ал. 1, т. 3, към датата на сключване на пенсионния договор;

l_x – брой на преживелите лица на възраст x , съгласно таблицата за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот по ал. 1, т. 2:

$$l_x = l_0 * \prod_{i=0}^{x-1} p_i$$

p_i – вероятности за преживяване, общо за мъже и жени, от таблицата за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот по ал. 1, т. 2;

l_0 – възприет начален брой лица на възраст 0 в хипотетичната кохорта на таблицата за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот по ал. 1, т. 2;

N_x – комутативни числа, представляващи сума на дисконтираните числа на преживелите лица от възраст x до максималната възраст в таблицата за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот по ал. 1, т. 2:

$$N_x = \sum_{i=x}^{max} D_x$$

max – максималната възраст в таблицата за смъртност.

(7) Когато се гарантира първоначалният месечен размер на пенсията по чл. 57, ал. 2, т. 1, в случаите по чл. 59, ал. 3, той се изчислява съгласно ал. 1 и 2 и по формулата по ал. 6, като размерът на средствата, от които се изчислява пенсията (S), се определя по следната формула:

$$S = Z*(1-R)$$

Z – натрупани средства по индивидуалната партида по ал. 1, т. 1, към датата на сключване на пенсионния договор;

R – рисков коефициент, определен и одобрен по реда на чл. 169, ал. 5 – 7 от КСО.

(8) Първоначалният месечен размер на пенсията по чл. 57, ал. 2, т. 2 се изчислява съгласно ал. 1 и 2, по следната формула:

$$P = \frac{S}{K_2},$$

Където:

P – размер на пенсията;

$K_2 = 12 * \left(\frac{N_{x+d}}{D_x} - \frac{11}{24} * \frac{D_{x+d}}{D_x} \right) + \frac{1-v^n}{1-12\sqrt{v}}$, когато техническият лихвен процент по ал. 1, т. 3 (r) надвишава 0;

$K_2 = 12 * \left(\frac{N_{x+d}}{D_x} - \frac{11}{24} * \frac{D_{x+d}}{D_x} \right) + 12n$, когато техническият лихвен процент по ал. 1, т. 3 (r) е 0;

$x+d$ – възраст на лицето, в цели години, към датата на първото плащане, след изтичане на гарантирания период, закръглена нагоре при навършени шест или повече месеца след последната цяла година;
 n – гарантиран период (в години);

Показателите r , x , S , N_x , D_x , u и v се определят съгласно ал. 6.

D_{x+d} – дисконтирани числа, представляващи настоящата стойност на бъдещите преживели лица на възраст $x+d$ след прилагането на техническия лихвен процент по ал. 1, т. 3, като формулата за D_x се прилага съответно;

N_{x+d} – комутативни числа, представляващи сума на дисконтираните числа на преживелите лица от възраст $x+d$ до максималната възраст в таблицата за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот по ал. 1, т. 2, като формулата за N_x се прилага съответно.

(9) Когато се гарантира първоначалният месечен размер на пенсията по чл. 57, ал. 2, т. 2, в случаите по чл. 59, ал. 3, той се изчислява съгласно ал. 1 и 2 и по формулата по ал. 8, като размерът на средствата, от които се изчислява пенсията (S), се определя по следната формула:

$$S = Z * (1 - R)$$

Z – натрупани средства по индивидуалната партида по ал. 1, т. 1, към датата на сключване на пенсионния договор;

R – рисков коефициент, определен и одобрен по реда на чл. 169, ал. 5 – 7 от КСО.

(10) Първоначалният месечен размер на пенсията по чл. 57, ал. 2, т. 3 се изчислява съгласно ал. 1 и 2, по следната формула:

$$P = \frac{S - \sum_{i=1}^m T_i}{K_3}$$

Където:

P – размер на пенсията;

T_i – дисконтиран размер на i -тото плащане с дисконтиращ фактор v , като плащанията, дължими към датата на сключване на пенсионния договор, не се дисконтират;

$$T_i = H_i * v^{(b_i/12)}$$

H_i – размер на i -тото плащане;

b_i – брой месеци от датата на сключване на пенсионния договор до i -тото плащане;

m – брой разсрочени плащания съобразно договореното с лицето;

$$K_3 = 12 * \left(\frac{N_{x+d}}{D_x} - \frac{11}{24} * \frac{D_{x+d}}{D_x} \right)$$

$x+d$ – възраст на лицето, в цели години, към датата на първото пожизнено плащане, закръглена нагоре при навършени шест или повече месеца след последната цяла година;

Показателите S , x , v , N_x , N_{x+d} , D_x и D_{x+d} се определят съгласно ал. 6.

(11) Когато се гарантира първоначалният месечен размер на пенсията по чл. 57, ал. 2, т. 3, в случаите по чл. 59, ал. 3, той се изчислява съгласно ал. 1 и 2 и по формулата по ал. 10, като размерът на средствата, от които се изчислява пенсията (S), се определя по следната формула:

$$S = Z \cdot (1 - R)$$

Z – натрупани средства по индивидуалната партида по ал. 1, т. 1, към датата на сключване на пенсионния договор;

R – рисков коефициент, определен и одобрен по реда на чл. 169, ал. 5 – 7 от КСО.

(12) Срокът на разсроченото изплащане по ал. 10 не може да бъде по-дълъг от средната продължителност на предстоящия живот на лицето, към датата на сключване на пенсионния договор.

(13) Периодът на разсроченото плащане по ал. 10 може да бъде един, два, три, четири или шест месеца и когато избраният период е по-голям от един месец, максималният и минималният размер по ал. 14 се увеличават съответно двукратно, трикратно, четирикратно или шесткратно.

(14) Месечният размер на разсроченото плащане, към датата на сключване на пенсионния договор, не може да бъде по-голям от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО към същата дата и по-малък от 15 на сто от нейния размер.

Гарантиран размер на допълнителните пожизнени пенсии за старост

Чл. 59. (1) Гарантираният размер на пенсиите по чл. 57, ал. 2 е равен на този, изчислен, въз основа на brutния размер на преведените осигурителни вноски, съгласно чл. 40, ал. 2 – 4, когато размерът на средствата по индивидуалната партида на осигурено лице, придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, е:

1. по-малък от сумата на brutния размер на преведените, от НАП и НОИ, осигурителни вноски за това лице или;
2. по-голям от сумата на brutния размер на преведените, от НАП и НОИ, осигурителни вноски за това лице и в пенсионния договор лицето е избрало този гарантиран размер на съответния вид пенсия по чл. 57, ал. 2, т. 1, 2 или 3.

(2) В случаите по ал. 1 гарантираният размер на пенсията се изчислява съгласно чл. 58, ал. 1 и 2 и по съответната формула по чл. 58, ал. 6, 8 или 10, в зависимост от избрания от лицето вид пенсия, като размерът на средствата, от които се изчислява пенсията (S) в съответната формула по чл. 58, ал. 6, 8 или 10, е равен на този, изчислен, въз основа на brutния размер на преведените осигурителни вноски, изчислен по реда на чл. 40, ал. 2 – 4.

(3) Когато размерът на средствата по чл. 58, ал. 1, т. 1, към датата на сключване на пенсионния договор, е по-голям от сумата на brutния размер на преведените осигурителни вноски, изчислен съгласно чл. 40, ал. 2 – 4, за осигурено лице, придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост и при изразено от него желание, гарантираният размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост е равен на размера на първата пенсия, изчислена съгласно чл. 58, ал. 7, 9 или 11.

(4) Пенсията по чл. 57, ал. 2, т. 1, 2 или 3, с гарантиран размер по ал. 3, се отпуска само ако този гарантиран размер е по-висок от изчисления, съгласно ал. 1 и 2.

Фонд за изплащане на пожизнени пенсии

Чл. 60. (1) Фондът за изплащане на пожизнени пенсии се създава с решение на управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество при определяне на първата допълнителна пожизнена пенсия за старост.

(2) Пенсионноосигурителното дружество представя в КФН, в срок три работни дни от вземане на решението по ал. 1, искане за вписване на фонда за изплащане на пожизнени пенсии в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 13 от ЗКФН, към което прилага:

1. протокола с решението на управителния съвет за създаване на фонда за изплащане на пожизнени пенсии;
2. правилата по чл. 144а от КСО.

(3) КФН се произнася по искането с решение в 7-дневен срок от постъпването му въз основа на предложение на заместник-председателя на КФН.

(4) КФН отказва вписване, само когато решението за създаване на фонда не е прието от компетентния орган на пенсионноосигурителното дружество или не са спазени изисквания за кворум или мнозинство.

(5) Фондът за изплащане на пожизнени пенсии се смята за учреден от постановяването на решението на КФН за вписването му в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 13 от ЗКФН.

(6) Агенцията по вписванията вписва фонда за изплащане на пожизнени пенсии в регистър БУЛСТАТ, след като ѝ бъде представено решението по ал. 5. Пенсионноосигурителното дружество уведомява КФН за вписването в срок три работни дни от извършването му.

(7) Фондът за изплащане на пожизнени пенсии се формира от:

1. прехвърлените средства от индивидуалните партии на лицата, на които е отпусната допълнителна пожизнена пенсия за старост;
2. прехвърлените средства по реда на ал. 15, чл. 48, ал. 2 и чл. 75, ал. 7, т. 2, и от средствата по чл. 75, ал. 7, т. 1;
3. дохода от инвестиране на средствата на фонда.

(8) От фонда за изплащане на пожизнени пенсии:

1. се изплащат отпуснатите пенсии по чл. 57, ал. 2 и дължимите средства на наследниците на починалите пенсионери, в случаите по чл. 75 и се извършват разходи за тяхното изплащане по чл. 69, ал. 2, съгласно ал. 9;
2. се извършват разходи за придобиване и продажба на неговите активи;
3. се изплаща таксата по чл. 201, ал. 1, т. 3 от КСО;
4. се прехвърлят средства по реда на ал. 14, т. 1 и ал. 16;
5. не могат да се извършват плащания, различни от предвидените в т. 1 – 4.

(9) Разходите за изплащане на пожизнени пенсии са в размер на фактически извършените, но не повече от един лев на транзакция. В случай че фактически извършените разходи за изплащане на пожизнени пенсии надвишават този размер, пенсионноосигурителното дружество възстановява на фонда за изплащане на пожизнени пенсии превишението на разходите.

(10) Фондът за изплащане на пожизнени пенсии се води в левове. Оценката на неговите активи и пасиви се извършва към края на всеки календарен месец, в съответствие с изискванията на чл. 181 от КСО.

(11) Във фонда за изплащане на пожизнени пенсии се води отделна аналитична сметка за частта от дохода, с който не е извършена актуализация на пожизнените пенсии по реда на чл. 71.

(12) Отговорният актюер на пенсионноосигурителното дружество:

1. изчислява задълженията към пенсионерите с отпуснати пенсии по чл. 57, ал. 2 и наследниците с наследствени права на починалите пенсионери, получавали

пенсия по чл. 57, ал. 2, т. 2 или 3 и изискуемия размер на средствата, необходими за тяхното покриване, към 31 декември всяка година;

2. заверява изчисленията по т. 1 в годишния актюерски доклад на фонда за изплащане на пожизнени пенсии.

(13) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно по всяко време да поддържа достатъчно по размер средства във фонда за изплащане на пожизнени пенсии, отговарящи на цялостната му дейност, с които да гарантира покритие на поетите осигурителни рискове.

(14) В случай че при изчисляването по ал. 12, т. 1 размерът на средствата във фонда за изплащане на пожизнени пенсии е:

1. по-голям от 105 на сто от размера на задълженията към пенсионерите с отпуснати пенсии по чл. 57, ал. 2 и наследниците с наследствени права на починалите пенсионери, получавали пенсия по чл. 57, ал. 2, т. 2 или 3, превишението над 105 на сто може да се прехвърля в резерва по чл. 61;

2. между 100 и 105 на сто от размера на задълженията към пенсионерите с отпуснати пенсии по чл. 57, ал. 2 и наследниците с наследствени права на починалите пенсионери, получавали пенсия по чл. 57, ал. 2, т. 2 или 3, превишението над 100 на сто остава във фонда за изплащане на пожизнени пенсии.

(15) В случай че при изчисляването по ал. 12, т. 1 размерът на средствата на фонда за изплащане на пожизнени пенсии е по-нисък от размера на задълженията към пенсионерите с отпуснати пенсии по чл. 57, ал. 2 и наследниците с наследствени права на починалите пенсионери, получавали пенсия по чл. 57, ал. 2, т. 2 или 3, пенсионноосигурителното дружество допълва разликата със средства от резерва по чл. 61, а при недостиг на средства в него – със собствени средства.

(16) Когато през предходните 5 години средства от резерва по чл. 61 са използвани за покриване на недостиг във фонда за изплащане на пожизнени пенсии, тези средства се възстановяват в резерва по чл. 61 до размера на превишението по ал. 14, т. 2.

(17) Изискванията към формирането и поддържането на фонда за изплащане на пожизнени пенсии, изчисляването на изискуемия размер на средствата в него и на превишението по ал. 14, допълването на фонда и освобождаването на средства от него се определят с Наредба № 70 от 29.06.2021 г. на КФН.

Резерв за гарантиране изплащането на пожизнените пенсии

Чл. 61. (1) За покриване на недостига във фонда за изплащане на пожизнени пенсии пенсионноосигурителното дружество създава резерв за гарантиране изплащането на пожизнените пенсии.

(2) Резервът по ал. 1 се формира от:

1. превишението във фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 60, ал. 14, т. 1;

2. собствени средства на пенсионноосигурителното дружество;

3. прехвърлени средства по § 22 от Преходни и заключителни разпоредби.

(3) Средствата на резерва по ал. 1 могат да се използват само за покриване на недостиг във фонда за изплащане на пожизнени пенсии.

(4) Средствата на резерва по ал. 1 се инвестират в съответствие с чл. 176, ал. 2 – 4, чл. 177, ал. 1 и чл. 178а от КСО. Оценката на неговите активи и пасиви се извършва към края на всеки календарен месец съгласно чл. 181 от КСО.

(5) Изискванията към формирането, изчисляването и поддържането на резерва за гарантиране на изплащането на пожизнени пенсии, допълването му и освобождаването на средства от него се определят с Наредба № 19 от 08.12.2004 г. на КФН.

Разсрочено изплащане на средствата при придобито право на допълнителна пожизнена пенсия за старост

Чл. 62. (1) Когато средствата по индивидуалната партида на осигурено лице, придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост по чл. 56, ал. 1, включително след допълване по реда на чл. 40, ал. 2 – 4, са недостатъчни за отпускането на допълнителна пожизнена пенсия за старост в размера по чл. 57, ал. 1, но надвишават трикратния размер на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, към датата на определяне на стойността на средствата по партидата, осигуреното лице има право да ги получи разсрочено.

(2) Разсроченото плащане по ал. 1 се определя въз основа на средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице, съответно допълнения размер на тези средства в случаите по чл. 40, ал. 1 и по реда на чл. 40, ал. 2 – 4, като се вземат предвид прехвърлените средства по чл. 172 от КСО.

(3) Периодът на разсроченото плащане по ал. 1 може да бъде един, два, три, четири или шест месеца и когато избраният период е по-голям от един месец, максималният и минималният размер по ал. 4 се увеличават съответно двукратно, трикратно, четирикратно или шесткратно.

(4) Месечният размер на разсроченото плащане по ал. 1, към датата на сключване на договора за разсрочено изплащане, не може да бъде по-голям от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО към същата дата и по-малък от 15 на сто от нейния размер.

(5) Гарантираният размер на разсроченото плащане по ал. 1 е равен на този, изчислен на база сумата на brutния размер на преведените осигурителни вноски съгласно чл. 40, ал. 2 – 4. Към момента на последното плащане сборът от него и всички предходни плащания не може да е по-малък от гарантирания размер по изречение първо.

(6) Пенсионноосигурителното дружество извършва разсроченото плащане по ал. 1 срещу прехвърляне във фонда за разсрочени плащания на натрупаните средства по индивидуалната партида или на допълнения размер на средствата в случаите по чл. 40, ал. 1.

(7) Средствата по ал. 6 се прехвърлят:

1. в деня на сключване на договора за разсрочено изплащане и техният размер се определя, като наличният брой дялове по индивидуалната партида, съответно допълненият брой по чл. 40, ал. 4, в деня на сключване на договора за разсрочено изплащане, се умножи по стойността на един дял, валидна за работния ден предхождащ деня на прехвърлянето или
2. най-късно в работния ден, следващ датата на сключване на договора за разсрочено изплащане, като в този случай средства по индивидуалната партида на осигуреното лице, съответно допълненият размер на средствата в случаите по чл. 40, ал. 1, към датата на договора, се начисляват като задължение на универсалния пенсионен фонд към фонда за разсрочени плащания, в деня на сключване на договора. Размерът на средствата се определя, като наличният брой дялове по индивидуалната партида, съответно допълненият брой по чл. 40, ал. 4, в деня на сключване на договора за

разсрочено изплащане, се умножи по стойността на един дял, валидна за работния ден, предхождащ деня на сключването на договора.

(8) Отпуснатите разсрочени плащания по ал. 1, съответно актуализираните и преизчислените разсрочени плащания, не могат да се променят, освен при извършване на актуализация по чл. 71 и преизчисляване по чл. 72.

Фонд за разсрочени плащания

Чл. 63. (1) Фондът за разсрочени плащания се създава с решение на управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество при определяне на първото разсрочено плащане по чл. 62, ал. 1.

(2) Фондът за разсрочени плащания се формира от:

1. прехвърлените средства от индивидуалните партии на лицата, на които е отпуснато разсрочено плащане по чл. 62, ал. 1;
2. прехвърлените средства по реда на ал. 7;
3. дохода от инвестирането на средствата на фонда.

(3) Във фонда за разсрочени плащания се водят:

1. аналитични сметки на лицата, чиито средства са прехвърлени, в които се правят записи за прехвърлените средства и изплатените суми на всяко лице;
2. отделна аналитична сметка за частта от дохода, с която не е извършена актуализация на разсрочените плащания по чл. 71.

(4) От фонда по за разсрочени плащания:

1. се изплащат разсрочените плащания по чл. 62, ал. 1 и дължимите средства на наследниците на починалите лица, получавали такива плащания, и се извършват разходи за тяхното изплащане по чл. 69, ал. 2;
2. се извършват разходи за придобиване и продажба на неговите активи;
3. се изплаща таксата по чл. 201, ал. 1, т. 3 от КСО;
4. се прехвърлят средства по реда на ал. 6, т. 1 и ал. 8 и чл. 75, ал. 7, т. 2;
5. не могат да се извършват плащания, различни от предвидените в т. 1 – 4.

(5) При създаването, управлението и изчисляването на необходимия размер на средствата във фонда се прилагат съответно разпоредбите на чл. 60, ал. 2 – 6, 9, 10, 12, 13 и 17.

(6) В случай че при изчисляването по чл. 60, ал. 12, т. 1 размерът на средствата на фонда за разсрочени плащания е:

1. повече от 105 на сто от размера на задълженията към лицата, получаващи разсрочени плащания и техните наследници, превишението над 105 на сто може да се прехвърля в резерва по чл. 41;
2. между 100 и 105 на сто от размера на задълженията към лицата, получаващи разсрочени плащания и техните наследници, превишението над 100 на сто остава във фонда за разсрочени плащания.

(7) В случай че при изчисляването по чл. 60, ал. 12, т. 1 размерът на средствата на фонда за разсрочени плащания е по-нисък от размера на задълженията към лицата, получаващи разсрочени плащания, и техните наследници, пенсионноосигурителното дружество допълва разликата със средства от резерва по чл. 41, а при недостиг на средства в него – със собствени средства.

(8) Когато през предходните 5 години средства от резерва по чл. 41 са използвани за покриване на недостиг във фонда за разсрочени плащания, тези средства се възстановяват на резерва до размера на превишението по ал. 6, т. 2.

Ред за отпускане на пенсията и на разсроченото плащане

Чл. 64. (1) За отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост, съответно на разсрочено плащане по чл. 62, ал. 1, осигуреното лице подава заявление по образец на пенсионноосигурителното дружество, в което посочва избория от него вид пенсия по чл. 57, ал. 2, т. 1, 2 или 3 и начина на гарантиране на нейния размер по чл. 59, съответно разсроченото плащане, с избория от него срок и период на плащане, въз основа на получената информация от пенсионноосигурителното дружество за видовете пенсии по чл. 57, ал. 2, на които има право и техния прогнозен размер, съответно за различните варианти на разсроченото плащане.

(2) Заявлението по ал. 1 се подава в офис на пенсионноосигурителното дружество, лично от осигуреното лице.

(3) При подаване на заявлението по ал. 1 осигуреното лице се легитимира, като представя лична карта или друг официален документ за самоличност.

(4) Подписаното от осигуреното лице заявление по ал. 1 се приема от служител пенсионноосигурителното дружество, който му поставя входящ номер и дата, и го регистрира в информационната система на дружеството.

(5) След регистрацията по ал. 4 и на същата дата пенсионноосигурителното дружество издава разпореждане за отпускане на допълнителна пожизнена пенсия за старост, съответно на разсрочено плащане, което задължително съдържа:

1. имената по документ за самоличност, ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице;
2. дата и входящ номер на заявлението по ал. 1;
3. размера на средствата, броя дялове по индивидуалната партида на осигуреното лице, съответно допълнения размер на средствата в случаите по чл. 40, ал. 1 и допълнения брой дялове по чл. 40, ал. 4, и стойността на един дял към датата на сключване на пенсионния договор;
4. вида и първоначалния размер на избраната, в заявлението по ал. 1, пенсия и нейния гарантиран размер, съответно размера, срока и периода на разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1;
5. началната дата на отпускане на пенсията, съответно на разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1.

(6) Разпореждането по ал. 5 се предоставя на осигуреното лице, което след като се запознае с неговото съдържание и ако е съгласно с вида и размера, и всички останали параметри на пенсията, съответно на разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1, посочени в разпореждането, го подписва и поставя дата на получаването му.

(7) Разпореждането по ал. 5 се подписва в два еднообразни екземпляра – единият за осигуреното лице, а другият за пенсионноосигурителното дружество.

Пенсионен договор

Чл. 65. (1) Пенсионен договор се сключва между пенсионноосигурителното дружество и осигурено лице, придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, което е подало заявление по чл. 64, ал. 1 и е подписало разпореждането по чл. 64, ал. 5.

(2) Пенсионният договор се сключва в писмена форма, на датата на подаване на заявлението по чл. 64, ал. 1 и задължително съдържа:

1. номер, дата на сключване и влизане в сила, и срока на договора;
2. наименованието, седалището, адреса на управление, данни за търговската регистрация, номер и дата на пенсионната лицензия и единния идентификационен код на пенсионноосигурителното дружество;
3. имената на пенсионера по документ за самоличност и ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице, номер, дата и място на

издаване на лична карта или легитимационен документ на чужденец (вид, серия, номер, дата и място на издаване, срок на валидност), постоянен и настоящ адрес;

4. размера на сумата, срещу която пенсионноосигурителното дружество се задължава да изплаща допълнителна пожизнена пенсия за старост;
5. покритите рискове;
6. вида и първоначалния размер на пенсията, нейният гарантиран размер и начините за актуализацията и преизчисляването ѝ;
7. срока на получаване на пенсията;
8. реда и начина за изплащане на пенсията;
9. права на наследниците на пенсионера, в зависимост от вида на изплащаната пенсия;
10. реда и начина за предоставяне на информация на пенсионера;
11. разходи по изплащането на пенсията;
12. условията, реда и начина за изменение и допълнение, и за прекратяване на договора.

Изменение, допълнение и прекратяване на пенсионния договор

Чл. 66. (1) Изменения и допълнения на пенсионния договор се извършват при условията и по реда на чл. 18.

(2) Страните по пенсионния договор не могат да правят изменения в него по отношение на вида на пенсията, начина за изчисляването ѝ, покритите рискове, гарантирания размер и срока на получаването ѝ.

(3) Пенсионният договор се прекратява при смърт на пенсионера – от датата на настъпването на смъртта.

Договор за разсрочено изплащане от фонда за разсрочени плащания

Чл. 67. (1) Разсроченото изплащане представлява договорно изплащане на, прехвърлената във фонда за разсрочени плащания, натрупана в индивидуалната партида сума, на няколко части, с еднакъв размер, на равномерни периоди.

(2) Договорът за разсрочено изплащане се сключва между пенсионноосигурителното дружество и осигурено лице, придобило право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, което е подало заявление по чл. 64, ал. 1 и е подписало разпореждането по чл. 64, ал. 5.

(3) Договорът за разсрочено изплащане се сключва в писмена форма и задължително съдържа:

1. информацията по чл. 49, ал. 3, т. 1, 2, 4 – 10;
2. наименованието и единния идентификационен код на фонда за разсрочени плащания;
3. гарантирания размер на плащането по чл. 62, ал. 5.

Изменение, допълнение и прекратяване на договора за разсрочено изплащане

Чл. 68. (1) Изменения и допълнения на договора за разсрочено изплащане по чл. 67 се извършват при условията и по реда на чл. 18.

(2) Договорът за разсрочено изплащане по чл. 67 се прекратява при:

1. (изм. – 17.08.2021 г.) смърт на получателя на плащането;
2. изтичане на срока на периодичното плащане.

(3) Конкретната дата, от която се прекратява договора по ал. 2 е както следва:

6. в случаите по ал. 2, т. 1 – от датата на смъртта;
7. в случаите по ал. 2, т. 2 – от първо число на месеца, следващ този, в който е изтекъл срокът на периодичното плащане.

Срокове за отпускане и за изплащане на пенсията и на разсроченото плащане

Чл. 69. (1) Допълнителната пожизнена пенсия за старост и разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1 се отпускат от първо число на месеца, следващ този, през който е сключен пенсионният договор, съответно договорът за разсрочено изплащане по чл. 67.

(2) Отпуснатите допълнителната пожизнена пенсия за старост и разсрочено изплащане по чл. 62, ал. 1 се изплаща от 10-то до 15-то число на месеца, за който се отнасят:

1. по лична платежна сметка, обозначена с Международен номер на банкова сметка (International Bank Account Number – IBAN), водена от доставчик на платежни услуги, лицензиран от Българската народна банка, или от клон на доставчик на платежни услуги, осъществяващ дейност на територията на страната, или,

2. чрез пощенски запис.

(3) Когато плащането на пенсията или на разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1 се извършва в чужбина, личната платежна сметка по ал. 2, т. 1 следва да се води от лицензиран доставчик, съгласно законодателството на чуждата държава.

(4) Когато периодът на отпуснатото разсрочено плащане по чл. 62, ал. 1 е по-голям от един месец, то се изплаща от 10-то до 15-то число на последния месец от периода му.

(5) Начина на изплащане по ал. 2, т. 1 или 2, на пенсията, съответно на разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1, избран от пенсионера, се посочва в пенсионния договор, съответно в договора за разсрочено изплащане по чл. 67.

Разходи за изплащане на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане

Чл. 70. (1) Разходите за изплащане на пожизнените пенсии, съответно на разсрочените плащания по чл. 62, ал. 1, по реда на чл. 69, ал. 2, в размер на фактически извършените, но не повече от един лев на транзакция, са за сметка на фонда за изплащане на пожизнени пенсии, съответно на фонда за разсрочени плащания.

(2) (доп. – 17.08.2021 г.) В случай че фактически извършените разходи за изплащане на пожизнени пенсии, съответно на разсрочени плащания по чл. 62, ал. 1, надвишават размера по ал. 1, пенсионноосигурителното дружество възстановява на съответния фонд по ал. 1 превишението на извършените разходи за изплащане по реда на чл. 69, ал. 2.

(3) Разходите за изплащане на пожизнените пенсии, съответно на разсрочените плащания по чл. 62, ал. 1, по реда на чл. 69, ал. 3 са за сметка на пенсионера.

Актуализация на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане

Чл. 71. (1) Отпуснатите допълнителни пожизнени пенсии за старост и разсрочените плащания по чл. 62, ал. 1 се актуализират ежегодно, от първо число на месец април, като гарантираният размер по чл. 59, ал. 1 или 3, съответно по чл. 62, ал. 5, не се променя.

(2) Пенсиите по ал. 1 се актуализират в зависимост от техническия лихвен процент, въз основа на който е изчислен техният размер и реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за изплащане на пожизнени пенсии през периода, за който се отнася актуализацията, на годишна база.

(3) Разсрочените плащания по ал. 1 се актуализират в зависимост от реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за разсрочени плащания през периода, за който се отнася актуализацията, на годишна база.

(4) Актуализацията на пенсиите по ал. 1 се извършва с не по-малко от 50 на сто от превишението на реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за изплащане на пожизнени пенсии през периода, за който се отнася и техническия лихвен процент, въз основа на който е изчислен техният размер, приравнени на еднаква база.

(5) Актуализацията на разсрочените плащания по ал. 1 се извършва с не по-малко от 50 на сто от реализираната доходност от инвестирането на средствата на фонда за разсрочени плащания през периода, за който се отнася.

(6) Конкретният процент, в рамките на ограничението, с който се извършва актуализацията по ал. 4 и 5, през съответната година, се определя с решение на управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество.

(7) Размерът на пенсиите, съответно на разсрочените плащания, по ал. 1 може да се намалява в резултат на извършената актуализация, само след изразходване на средствата от аналитичната сметка по чл. 60, ал. 11, съответно по чл. 63, ал. 3, т. 2 и не може да бъде по-нисък от гарантирания размер по 59, ал. 1 или 3, съответно по чл. 62, ал. 5.

Преизчисляване на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане

Чл. 72. Получаваната допълнителна пожизнена пенсия за старост, съответно разсрочено плащане по чл. 62, ал. 1, от лице по чл. 10, ал. 1, т. 5, се преизчислява, не повече от веднъж в една календарна година, въз основа на натрупаните суми от осигурителните вноски или част от тях, постъпили по неговата индивидуална партида, след:

1. сключването на пенсионния договор, съответно на договора за разсрочено изплащане;
2. предходно преизчисляване на пенсията му, съответно на разсроченото плащане;
3. еднократно или разсрочено изплащане по чл. 48, ал. 1, т. 1.

(2) Преизчисляването по ал. 1 се извършва въз основа на подадено от лице по чл. 10, ал. 1, т. 5 заявление по образец на пенсионноосигурителното дружество.

(3) Заявлението по ал. 2 се подава и приема по реда и начина, посочени в чл. 64, ал. 1 – 4, като когато лицето по чл. 10, ал. 1, т. 5 желае получаваната от него пенсия, съответно получаваното разсрочено плащане по чл. 62, ал. 1, да бъде преизчислена/о въз основа на част от средствата по ал. 1, в него се посочва конкретния размер на тези средства.

(4) Преизчисляването по ал. 1 се извършва от първо число на месеца, следващ месеца, през който е подадено заявлението по ал. 2.

(5) Средствата, въз основа на които се извършва преизчисляването по ал. 1, се прехвърлят от индивидуалната партида на лицето по чл. 10, ал. 1, т. 5, във фонда за изплащане на пожизнени пенсии, съответно във фонда за разсрочени плащания, на датата по ал. 4, а когато тя е неработен ден – на първия работен ден след тази дата.

(6) Размерът на средствата по ал. 5 се определя, като броят дялове по индивидуалната партида на лицето по чл. 10, ал. 1, т. 5, наличен на датата по ал. 5, или част от него, когато преизчисляването се извършва с част от средствата по партидата, се умножи по стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на прехвърлянето на средствата във фонда за изплащане на пожизнени пенсии, съответно във фонда за разсрочени плащания.

(7) В деня на прехвърлянето на средствата по ал. 5 пенсионноосигурителното дружество издава разпореждане за преизчисляване на допълнителна пожизнена пенсия за старост, съответно на разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1, което задължително съдържа:

1. имената по документ за самоличност, ЕГН или аналогични данни и дата на раждане, за чуждестранното лице;
2. дата и входящ номер на заявлението по ал. 2;
3. размера на средствата, въз основа на които е извършено преизчисляването, броя дялове и стойността на един дял;
4. преизчисления размер на допълнителна пожизнена пенсия за старост, съответно на разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1;
5. началната дата на извършеното преизчисляване.

(8) В седемдневен срок от датата на разпореждането по ал. 7 се подписва допълнително споразумение към пенсионния договор, съответно договора за разсрочено изплащане, с лицето по чл. 10, ал. 1, т. 5, за извършеното преизчисляване.

(9) Разпореждането по ал. 7 и допълнителното споразумение по ал. 8 се предоставят на лицето по чл. 10, ал. 1, т. 5, което след като се запознае с тяхното съдържание и ако е съгласно с преизчисления размер и всички останали параметри, посочени в разпореждането и допълнителното споразумение, ги подписва, като на разпореждането по ал. 7 поставя дата на получаването му.

(10) Разпореждането по ал. 7 и допълнителното споразумение по ал. 8 се подписват в два еднообразни екземпляра – единият за лицето по чл. 10, ал. 1, т. 5, а другият за пенсионноосигурителното дружество.

Спиране и възстановяване изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане

Чл. 73. (1) Пенсионноосигурителното дружество спира изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1, когато:

1. те са отпуснати в резултат на явна фактическа грешка;
2. те са отпуснати в резултат на техническа грешка, при изчисляване на техния размер;
3. е допусната грешка при тяхното изплащане.

(2) Пенсионноосигурителното дружество отстранява явна фактическа и техническа грешка по ал. 1 в 15-дневен срок от установяването им, след което възстановява плащането на пенсията, съответно на разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1.

(3) В случаите на ал. 1, когато допълнителната пожизнена пенсия за старост, съответно разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1, е изплащана/о в по-малък размер, разликата за минало време се изплаща в срок не по-дълъг от 1 година от датата на възстановяване плащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост, съответно на разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1.

(4) В случаите на ал. 1, когато допълнителната пожизнена пенсия за старост, съответно разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1, е изплащана/о в по-голям размер, разликата се възстановява от пенсионера, както следва:

1. с еднократно заплащане в 30-дневен срок от датата на писменото уведомление или
2. с удържки от допълнителната пожизнена пенсия за старост, съответно от разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1, в размер не по-голям от 20.0 на сто от месечното плащане, до възстановяване на цялата сума.

(5) В случаите на ал. 1 при еднократно изплащане на средствата по чл. 75 в по-малък размер, разликата се изплаща в срок не по-дълъг от 1 година от датата на установяване на грешката.

(6) В случаите на ал. 1 при еднократно изплащане на средствата по чл. 75 в по-голям размер, разликата се възстановява от лицето, което е получило средствата по реда на ал. 4, т. 1. След изтичане на 30-дневния срок, пенсионноосигурителното дружество търси възстановяване на дължимите суми по съдебен ред.

(7) Пенсионноосигурителното дружество спира и възстановява изплащането на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане по чл. 62, ал. 1, с разпореждане.

(8) Пенсионерът може да подаде възражение срещу разпореждане по ал. 7 до пенсионноосигурителното дружество в 15-дневен срок от датата на получаването му. Пенсионноосигурителното дружество взема решение в 15-дневен срок от датата на получаване на възражението, като отменя или потвърждава разпореждането по ал. 7.

Прекратяване на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане

Чл. 74. (1) Допълнителната пожизнена пенсия за старост се прекратява от 1-во число на месеца, следващ този, през който е починал пенсионера.

(2) Разсрочено плащане по чл. 62, ал. 1 се прекратява от 1-во число на месеца, следващ този, през който е:

1. починал пенсионера;
2. изтекъл срокът на разсроченото плащане.

Еднократно изплащане на наследниците на пенсионер, получаващ допълнителна пожизнена пенсия за старост или на разсрочено плащане

Чл. 75. (1) При смърт на пенсионер, получаващ пенсия по чл. 57, ал. 2, т. 2, преди изтичане на периода на гарантирано изплащане, настоящата стойност на дължимите му плащания до края на периода на гарантирано изплащане, се изплаща еднократно на неговите наследници по закон, при съответно прилагане на чл. 3, чл. 4, ал. 1 и чл. 5 – 10а от Закона за наследството. Средствата, дължими на низходящите на пенсионера, които са починали след него, се изплащат поравно на техните низходящи, като по-близките по степен изключват по-далечните.

(2) При смърт на пенсионер, получаващ пенсия по чл. 57, ал. 2, т. 3, по време на разсроченото изплащане, на наследниците по ал. 1 се изплаща еднократно сума, възлизаща на настоящата стойност на разсрочените плащания, дължими след смъртта му съгласно предвидения план за разсрочено изплащане в договора с починалия.

(3) При смърт на пенсионер, получаващ разсрочено плащане по чл. 62, ал. 1, на наследниците по ал. 1 се изплаща еднократно остатъкът от дължимите плащания на починалия.

(4) След смъртта на пенсионер, получаващ плащане по ал. 1 – 3, неполучената сума се актуализира по реда за актуализация на плащането към починалия, до извършване на дължимото плащане на съответния наследник.

(5) Отказът от наследството на починалия не лишава наследниците по ал. 1 от правата им по ал. 1 – 3.

(6) Получаването на средства по ал. 1 – 3 не се счита за приемане на наследство.

(7) Когато няма наследници по ал. 1:

1. дължимите средства по ал. 1 и 2 остават във фонда за изплащане на пожизнени пенсии;
2. дължимите средства по ал. 3 се прехвърлят във фонда за изплащане на пожизнени пенсии.

(8) Еднократните плащания по ал. 1 – 3 се извършват по реда и начина на чл. 48.

ГЛАВА ДВНАДЕСЕТА

(нова – 05.05.2004 г., предишна Глава единадесета – 20.07.2021 г.)

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНОТО ДРУЖЕСТВО, НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА, НА ПЕНСИОНЕРИТЕ И НА ТЕХНИТЕ НАСЛЕДНИЦИ

(загл. изм. – 14.05.2019 г.)

Права и задължения на пенсионноосигурителното дружество

Чл. 76. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 56 – 17.01.2013 г., предишен чл. 57 – 26.11.2015 г., изм. – 14.05.2019 г., предишен чл. 59, изм. – 20.07.2021 г.) (1) При осъществяване на дейността си пенсионноосигурителното дружество изпълнява задълженията и упражнява правата, предвидени в КСО, подзаконовите актове за неговото прилагане, своя устав и този Правилник.

(2) Освен посочените по-горе в настоящия Правилник права и задължения, пенсионноосигурителното дружество:

1. избира и сключва договори с инвестиционни посредници, инвестиционни консултанти и с банка – попечител;
2. предоставя, съгласно изискванията на документите по ал. 1, на лицата, които ще се осигуряват в универсалния пенсионен фонд, на осигурените лица, пенсионерите и техните наследници, информация, която трябва да:
  - а) е точна;
  - б) се актуализира редовно;
  - в) е написана ясно на недвусмислен, прецизен и разбираем език, като се избягва използването на професионален жаргон и професионална терминология, ако те може да бъдат заместени с общоразбираеми понятия;
  - г) не е подвеждаща и да се отличава със съгласуваност в изказа и съдържанието;
  - д) се представя по начин, който е лесен за четене;
  - е) се предоставя на български език;
  - ж) се предоставя безплатно.
3. предоставя информацията по т. 2 по електронен път, включително по електронна поща, на траен носител или чрез неговата интернет страница, или на хартиен носител, в зависимост от избора на лицата по т. 2. Когато съответното лице не е направило избор относно начина на предоставяне на информацията, тя се предоставя на хартиен носител;

4. запознава осигурените лица с Правилника и с инвестиционната политика на универсалния пенсионен фонд, и с всички техни изменения и допълнения, и им предоставя, при поискване, заверено копие от тях;
5. (нова – 20.07.2021 г.) запознава лицата, които възнамеряват да сключат пенсионен договор или договор за разсрочено изплащане на средства по чл. 67, с правилата на фонда за изплащане на пожизнени пенсии и/или на фонда за разсрочени плащания, както и да им предоставя, при поискване, заверено копие от тях;
6. (предишна т. 5, изм. – 20.07.2021 г.) предоставя на осигурените лица и на лицата, получаващи разсрочено плащане по чл. 62, ал. 1, при поискване, информацията относно постигнатата реална доходност по техните индивидуални партии, съответно аналитични сметки;
7. (предишна т. 6, изм. – 20.07.2021 г.) при поискване, издава, на всяко осигурено лице или пенсионер, уникален идентификатор, който да му осигурява електронен достъп до данните в неговата индивидуална партия или до данните в аналитичната сметка по чл. 63, ал. 3, т. 1, по която се водят неговите прехвърлени средства и да му позволява да извършва справки и да проследява осигурителната си история;
8. (предишна т. 7 – 20.07.2021 г.) при поискване, предоставя, в 7-дневен срок, на осигуреното лице, на пенсионера, съответно на наследник на осигуреното лице или на пенсионера, копие от електронен документ в електронното му досие, на хартиен или на електронен носител;
9. (нова – 20.07.2021 г.) изпраща безплатно на лицата, които получават плащания от фонда за разсрочени плащания, до 31 май всяка година извлечение от аналитичните сметки чл. 63, ал. 3, т. 1, по които се водят техните прехвърлени средства, за предходната календарна година, както и им предоставя информацията за техните аналитични сметки, при поискване;
10. (нова – 20.07.2021 г.) представя на осигурено лице, придобило право на пенсия от универсалния пенсионен фонд, при поискване, информацията за:
  - а) размера на натрупаните средства по индивидуалната му партия и за сумата на brutния размер на постъпилите осигурителни вноски по партията, определена съгласно чл. 40, ал. 2 и 3;
  - б) видовете плащания, които предлага, начините за тяхното преизчисляване и актуализация, правата на наследниците и прогнозния размер на първата пенсия, съответно срока и прогнозния размер на разсроченото плащане, въз основа на информацията по б. „а“ и формулата за съответния вид плащане, определена с Наредба № 69 от 15.06.2021 г. на КФН.
11. (изм. – 08.07.2019 г., предишна т. 8 – 20.07.2021 г.) обработва личните данни на осигурените лица, пенсионерите и техните наследници, като администратор, при спазване на изискванията на Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679), Закона за защита на личните данни и останалото приложимо национално и европейско законодателство;
12. (предишна т. 9 – 20.07.2021 г.) не може да предоставя, на трети лица, информацията, с която разполага за осигурените лица, пенсионерите, техните наследници и осигурителите, с изключение на случаите, предвидени в закон;
13. (предишна т. 10 – 20.07.2021 г.) разглежда получените сигнали и жалби, и отговаря писмено на лицата, които са ги подали, в 30-дневен срок от получаването им.

(3) (нова – 20.07.2021 г.) Информацията по ал. 2, т. 10, б. „б“ се предоставя и на осигурено лице в универсален пенсионен фонд, управляван от друго

пенсионноосигурително дружество, въз основа на предоставена от лицето информация по ал. 2, т. 10, б. „а“.

(4) (нова – 08.07.2019 г., предишна ал. 3 – 20.07.2021 г.) Оригиналните документи на хартиен носител и електронните документи, като заявления (за избор на универсалния пенсионен фонд, за промяна на участието, за възобновяване на осигуряването в универсалния пенсионен фонд, за прехвърляне или изтегляне на средства и други), договори (осигурителни, пенсионни и за разсрочено изплащане), разпореждания и други актове на пенсионноосигурителното дружество за определяне размера на еднократни и периодични плащания, както и на другите документи, на данни и информация от значение за упражняване на правата на осигурените лица в универсалния пенсионен фонд, пенсионерите или техните наследници, се съхраняват от пенсионноосигурителното дружество за срок не по-кратък от 50 години, считано от прекратяването на съответното осигурително правоотношение.

Права и задължения на осигурените лица

Чл. 77. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 57 – 17.01.2013 г., предишен чл. 58 – 26.11.2015 г., изм. – 14.05.2019 г., предишен чл. 60, изм. – 20.07.2021 г.) (1) Осигурените в универсалния пенсионен фонд лица имат съответните права и задължения, предвидени в КСО, подзаконовите актове за неговото прилагане и този Правилник.

(2) Освен посочените по-горе в настоящия Правилник права и задължения, осигурените в универсалния пенсионен фонд лица:

1. имат право да:

а) (изм. – 20.07.2021 г.) получат, съгласно изискванията на документите по ал. 1, информация, която да отговаря на изискванията на чл. 76, ал. 2, т. 2;

б) изберат начина на получаване на информацията по б. „а“ – по електронен път, включително по електронна поща, на траен носител или чрез интернет страница на пенсионноосигурителното дружество, или на хартиен носител. Когато съответното лице не е направило избор относно начина на предоставяне на информацията, тя му се предоставя на хартиен носител;

в) се запознават с Правилника и с инвестиционната политика на универсалния пенсионен фонд, и с всички техни изменения и допълнения, и да получат, при поискване, заверено копие от тях;

г) получат, при поискване, информация относно постигнатата реална доходност по техните индивидуални партии;

д) им бъде издаден, при поискване, уникален идентификатор, който да им осигурява електронен достъп до данните в тяхната индивидуална партида и да им позволява да извършват справки, и да проследяват осигурителната си история;

е) получат, при поискване, в 7-дневен срок, копие от електронен документ в електронното им досие, на хартиен или на електронен носител;

ж) да подават сигнали и жалби относно грешки, пропуски и нарушения в дейността на осигурителните посредници и служителите на пенсионноосигурителното дружество, както и срещу отказ да им бъде издадено копие от документ по б. „е“;

з) сигнализират Попечителския съвет и КФН за нарушения в дейността на пенсионноосигурителното дружество.

2. (нова – 20.07.2021 г.) които са придобили право на пенсия от универсалния пенсионен фонд, имат право да получат от пенсионноосигурителното дружество, при поискване, информация за:

а) размера на натрупаните средства по индивидуалните им партии и за сумата на brutния размер на постъпилите осигурителни вноски по партията, определена съгласно чл. 40, ал. 2 и 3;

б) видовете плащания, които дружеството предлага, начините за тяхното преизчисляване и актуализация, правата на наследниците и прогнозния размер на първата пенсия, съответно срока и прогнозния размер на разсроченото плащане, въз основа на информацията по б. „а“ и формулата за съответния вид плащане, определена с Наредба № 69 от 15.06.2021 г. на КФН.

3. (предишна т. 2 – 20.07.2021 г.) са длъжни да уведомяват пенсионноосигурителното дружество за всяка промяна в личните си данни, които се обработват от него във връзка с осигуряването им в универсалия пенсионен фонд, като представят и съответните документи, както и за промяна на други обстоятелства, които са от значение за изпълнение на неговите задължения.

(3) (нова – 20.07.2021 г.) Осигурено лице, което е придобило право на пенсия от универсалия пенсионен фонд, има право да получи информацията по ал. 2, т. 2, б. „б“ от пенсионноосигурително дружество, управляващо друг съответен фонд, въз основа на предоставена от лицето информация по ал. 2, т. 2, б. „а“.

Права и задължения на пенсионерите, на техните наследници и на наследниците на осигурените лица (ново загл. – 14.05.2019 г.)

Чл. 78. (нов – 14.05.2019 г., предишен чл. 61, изм. – 20.07.2021 г.) (1) Пенсионерите, техните наследници и наследниците на осигурените лица в универсалия пенсионен фонд имат съответните права и задължения, предвидени в КСО, подзаконовите актове за неговото прилагане и този Правилник.

(2) (изм. – 08.07.2019 г., 20.07.2021 г.) Освен посочените по-горе в настоящия Правилник права и задължения:

1. пенсионерите имат и:

а) правата по чл. 77, ал. 2, т. 1, б. „а“, „б“, „д“, „е“, „ж“ и „з“, и задълженията по чл. 77, ал. 2, т. 3;

б) право да получат, при поискване, информацията относно постигнатата реална доходност по техните аналитични сметки, когато получават разсрочено плащане по чл. 62, ал. 1.

2. наследниците на пенсионер имат правата по чл. 77, ал. 2, т. 1, б. „а“, „б“, „е“, „ж“ и „з“, и задълженията по чл. 77, ал. 2, т. 3.

3. наследниците на осигурено лице имат правата по чл. 77, ал. 2, т. 1, б. „а“, „б“, „е“, „ж“ и „з“, и задълженията по чл. 77, ал. 2, т. 3.

Права на осигурените лица и пенсионерите при преобразуване и прекратяване на пенсионноосигурително дружество и на универсален пенсионен фонд (загл. изм. – 05.05.2004 г.)

Чл. 79. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 58 – 17.01.2013 г., предишен чл. 59 – 26.11.2015 г., предишен чл. 61 – 14.05.2019 г., предишен чл. 62 – 20.07.2021 г.) (1) При преобразуване или прекратяване на пенсионноосигурително дружество или на универсален пенсионен фонд, дружеството, управляващо съответния фонд, в който е прехвърлена индивидуалната партия на осигуреното лице, задължително го уведомява за прехвърлянето и за правата му в едномесечен срок от датата на прехвърлянето.

(2) В случаите по ал. 1 и по реда, предвиден в нея, за прехвърлянето се уведомяват и пенсионерите.

(3) (изм. – 14.05.2019 г.) В едномесечен срок от уведомяването по ал. 1 осигурените лица имат право да прехвърлят средствата по индивидуалната си партида в избран от тях универсален пенсионен фонд, по реда на Глава девета, без да се спазват изискванията на чл. 171, ал. 1 от КСО.

(4) За лицата, които не са упражнили правата си по ал. 3 в определения срок, се счита, че са потвърдили мълчаливо участието си в универсалния пенсионен фонд, в който е прехвърлена индивидуалната им партида в резултат на преобразуването или прекратяването.

Права и задължения на работодателите

Чл. 62. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 59 – 17.01.2013 г., предишен чл. 60 – 26.11.2015 г., отм. – 14.05.2019 г.)

Изменения и допълнения на Правилника

Чл. 80. (изм. – 05.05.2004 г., предишен чл. 60 – 17.01.2013 г., предишен чл. 61 – 26.11.2015 г., предишен чл. 63 – 20.07.2021 г.) (1) (изм. – 13.07.2011 г.) Изменения и допълнения в този Правилник се извършват с решения на Управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество.

(2) (изм. – 14.05.2019 г.) Измененията и допълненията в Правилника влизат в сила след одобряването им от КФН.

(3) (изм. – 14.05.2019 г.) Пенсионноосигурителното дружество уведомява осигурените лица за конкретните изменения и допълнения в Правилника за организацията и дейността на универсалния пенсионен фонд лично или чрез публикация в два централни всекидневника в едноседмичен срок от получаване на решението на КФН.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (отм. – 05.05.2004 г.)

§ 2. Този Правилник е приет с решение на Общото събрание на акционерите на пенсионноосигурителното дружество, Протокол № 18/02.10.2000 г., изменен и допълнен съобразно указанията на Държавната агенция за осигурителен надзор с Протокол № 20/22.01.2001 г., изменян и допълван с Протокол № 23 от 25.09.2001 г. на Общото събрание на акционерите, Протокол № 25 от редовното годишно общо събрание на акционерите от 29.03.2002 г., Протокол № 26 от извънредното Общо събрание на акционерите от 24.06.2002 г., Протокол № 29 от извънредното общо събрание на акционерите от 15.11.2002 г., Протокол № 30 от извънредното общо събрание на акционерите от 22.01.2003 г., Протокол № 34 от извънредното общо събрание на акционерите от 23.12.2003 г., Протокол № 38 от извънредното общо събрание на акционерите от 05.05.2004 г., Протокол № 40 от извънредното общо събрание на акционерите от 25.03.2005 г., Протокол № 41 от редовно годишно общо събрание на акционерите от 11.04.2005 г., Протокол № 42 от извънредното общо събрание на акционерите от 14.11.05 г., Протокол № 43 от извънредното общо събрание на акционерите от 15.12.2005 г., Протокол № 45 от извънредното общо събрание на акционерите от 26.10.2006 г., Протокол № 46 от извънредното общо събрание на

акционерите от 21.12.2006 г., Протокол № 248 от 13.07.2011 г. на Управителния съвет, Протокол № 251 от 08.09.2011 г. на Управителния съвет, Протокол № 253 от 11.11.2011 г. на Управителния съвет, Протокол № 256 от 19.12.2011 г. на Управителния съвет, Протокол № 277 от 10.12.2012 г. на Управителния съвет, Протокол № 280 от 17.01.2013 г. на Управителния съвет, Протокол № 292 от 03.10.2013 г. на Управителния съвет, Протокол № 305 от 11.09.2014 г. на Управителния съвет, Протокол № 321 от 26.11.2015 г. на Управителния съвет, Протокол № 325 от 25.01.2016 г. на Управителния съвет, Протокол № 326 от 15.03.2016 г. на Управителния съвет, Протокол № 333 от 07.09.2016 г. на Управителния съвет, Протокол № 349 от 16.10.2017 г. на Управителния съвет, Протокол № 370 от 19.02.2019 г. на Управителния съвет, Протокол № 378 от 14.05.2019 г. на Управителния съвет, Протокол № 380 от 08.07.2019 г. на Управителния съвет, Протокол № 414 от 20.07.2021 г. на Управителния съвет, Протокол № 417 от 17.08.2021 г. на Управителния съвет.

§ 3. (изм. – 14.05.2019 г.) Измененията и допълненията, приети с решението по Протокол № 370 от 19.02.2019 г. на Управителния съвет, са одобрени с Решение № 484 – УПФ от 22.03.2019 г. на Комисията за финансов надзор. Измененията и допълненията, приети с решението по Протокол № 378 от 14.05.2019 г. на Управителния съвет и с решението по Протокол № 380 от 08.07.2019 г. на Управителния съвет, са одобрени с Решение № 911 – УПФ от 30.07.2019 г. на Комисията за финансов надзор. Измененията и допълненията, приети с решението по Протокол № 414 от 20.07.2021 г. на Управителния съвет и с решението по Протокол № 417 от 17.08.2021 г. на Управителния съвет, са одобрени с Решение № 625 – УПФ от 26.08.2021 г. на Комисията за финансов надзор.

§ 4. (отм. – 05.05.2004 г.)

§ 5. (нов – в сила от 21.05.2003 г.) (1) За осигурените лица в „Български универсален пенсионен фонд“, управляван от „Българско пенсионно – осигурително дружество“ АД след вливането му в Универсален пенсионен фонд „Доверие“ се прилагат разпоредбите на този Правилник.

(2) Осигурителните договори, сключени с „Българско пенсионно осигурително дружество“ АД за осигуряване в „Български универсален пенсионен фонд“ продължават да са в сила и след датата на вливането, като страна по договорите става Пенсионно-осигурителна компания „Доверие“ АД, която след вливането е универсален правопреемник на „Българско пенсионно осигурително дружество“ АД.

(3) Промени в осигурителните договори по ал.2 след вливането могат да се правят с допълнителни споразумения към тях, сключени между осигурените лица и Пенсионно-осигурителна компания „Доверие“ АД при условията и по реда на този Правилник.

(4) Прекратяване на осигурителните договори по ал.2 след вливането може да се извършва при условията и по реда на този Правилник.

(5) Осигурителните вноски за осигурените лица в „Български универсален пенсионен фонд“ след вливането се внасят в сметки на Универсален пенсионен фонд „Доверие“ при условията и по реда на този правилник, без за това да се сключват допълнителни споразумения към осигурителните договори.

§ 6. (нов – в сила от 21.05.2003 г.) „Българско пенсионно – осигурително дружество“ АД, най-малко 1 месец преди датата на вливането на „Български универсален пенсионен фонд“ в Универсален пенсионен фонд „Доверие“ изпраща

писмено уведомление до осигурените лица в „Български универсален пенсионен фонд”, с което ги уведомява за:

1. Решението на Общото събрание на акционерите на „Българско пенсионно-осигурително дружество” АД от 17.06.2002 г. за вливането на управляваните от него „Български универсален пенсионен фонд” и „Български професионален пенсионен фонд-Фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване” в съответните фондове, управлявани от ПЕНСИОННО-ОСИГУРИТЕЛНА КОМПАНИЯ „ДОВЕРИЕ” АД;
2. Решението на Общото събрание на акционерите на ПЕНСИОННО-ОСИГУРИТЕЛНА КОМПАНИЯ „ДОВЕРИЕ” АД от 24.06.2002 г., с което се дава съгласие за вливане на „Български универсален пенсионен фонд” и „Български професионален пенсионен фонд-Фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване” в съответните фондове, управлявани от ПЕНСИОННО-ОСИГУРИТЕЛНА КОМПАНИЯ „ДОВЕРИЕ” АД;
3. Измененията и допълненията в Правилника за организацията и дейността на УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДОВЕРИЕ”, които са в сила след датата на вливането;
4. Размера на натрупаните средства по индивидуалната партида на осигуреното лице в „Български универсален пенсионен фонд” към последния ден на месеца, предхождащ месеца, през който се изпраща уведомлението;
5. Правото на осигуреното лице в „Български универсален пенсионен фонд” да продължи да се осигурява в УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДОВЕРИЕ” след датата на вливането;
6. Правото, реда, начина и сроковете за прехвърляне от осигуреното лице на натрупаните средства по индивидуалната му партида от „Български универсален пенсионен фонд” в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

§ 7. (нов – в сила от 21.05.2003 г.) ПЕНСИОННО-ОСИГУРИТЕЛНА КОМПАНИЯ „ДОВЕРИЕ” АД до 1 месец след датата на вливането изпраща писмено уведомление до осигуряваните лица в „Български универсален пенсионен фонд”, които към датата на вливането не са прехвърлили натрупаните средства по индивидуалните им партиди в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионно осигурително дружество, с което ги уведомява за:

1. Осигурителния им номер в УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДОВЕРИЕ”;
2. Размера на средствата по индивидуалната им осигурителна партида в „Български универсален пенсионен фонд” към датата на вливането, с която е заверена индивидуалната им партида в УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДОВЕРИЕ”.

§ 8. (нов – в сила от 21.05.2003 г.) Измененията и допълненията на правилника приети с Протокол № 29/15.11.2002 г., Протокол № 30/22.01.2003 г. на Извънредното общо събрание на акционерите на ПОК „Доверие” АД влизат в сила от датата на вписването в съда на вливането на „Български универсален пенсионен фонд” в Универсален пенсионен фонд „Доверие”.

§ 9. (нов – 05.05.2004 г.) (1) До 30.06.2004 г. разпределението на реализирания доход от инвестициите на средствата на универсалния пенсионен фонд се извършва всеки месец.

(2) Размерът на дохода от инвестициите и неговото разпределение се утвърждават с решение на Управителния съвет на пенсионноосигурителното дружество.

(3) Разпределението на дохода от инвестиции по индивидуалните партии на осигурените лица в универсалния пенсионен фонд се извършва пропорционално на натрупаните и новопостъпилите (от датата на получаване) суми в индивидуалните партии.

§ 10. (нов – 05.05.2004 г.) Годишното извличение от индивидуалната партия за 2003 г. и извличенията, които се предоставят при поискване от осигуреното лице и при прехвърлянето на средствата по индивидуалната партия в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, се изготвят и изпращат по образеца, утвърден от заместник-председателя на КФН, с решение № 566 от 30.12.2003 г.

§ 11. (нов – 05.05.2004 г.) (1) До 30.06.2004 г. дължимият доход на всяко осигурено лице, променило участието си, за периода от датата на извършване на оценката на активите и пасивите към последния работен ден на месеца, предхождащ месеца на прехвърлянето, до датата на прехвърляне на средствата от индивидуалната му партия се превежда по сметка на универсалния пенсионен фонд, в който то е преминало, на 15-о число на месеца, следващ месеца на прехвърлянето, или на първия работен ден, следващ тази дата.

(2) Едновременно с превеждане на дължимия доход по ал. 1 пенсионноосигурителното дружество, управляващо универсалния пенсионен фонд, от който лицето се е прехвърлило, изпраща на всяко лице, променило участието си извличение от индивидуалната му партия.

§ 12. (нов – 05.05.2004 г.) Отчитането на натрупаните средства по индивидуалните партии на осигурените лица в дялове и определяне на стойността на един дял се прилага от 1 юли 2004 г.

§ 13. (нов – 05.05.2004 г.) Размерът на резерва по чл. 37 се определя в процент от активите на управлението от дружеството универсален пенсионен фонд, като не може да бъде по-малък от:

1. за 2004 г. – 0,4 на сто;
2. за 2005 г. – 0,6 на сто;
3. за 2006 г. – 0,8 на сто;
4. за 2007 г. и след това – 1 на сто.

§ 14. (изм. – 11.04.2005 г.) (1) Лицата по чл. 4, ал. 1, т. 4 от КСО, с изключение на тези по чл. 127, ал. 5 от КСО, направили преди 01.01.2003 г. избор на универсалния пенсионен фонд, участват в него от 01.01.2004 г.

(2) За лицата по ал.1 двугодишният срок по чл. 53, ал. 1 започва да тече от 01.01.2004 г.

§ 15. Годишното извличение от индивидуалната партия за 2004 г. се изготвя и изпраща по образеца, утвърден от заместник-председателя на КФН, с решение № 40 – ПОД / 04.02.2005 г.

§ 16. (нов – 26.10.2006 г., отм. – 14.05.2019 г.)

§ 17. (нов – 26.10.2006 г., отм. – 14.05.2019 г.)

§ 18. (нов – 26.10.2006 г., отм. – 14.05.2019 г.)

§ 19. (нов – 26.10.2006 г., отм. – 14.05.2019 г.)

§ 16. (нов – 26.10.2006 г., предишен § 20 – 14.05.2019 г.) Образците на заявленията за участие, утвърдени от управителя на НОИ с Инструкция № 3 от 2001 г. за реда за подаване на заявление за участие в универсален пенсионен фонд, както и заявленията за участие, утвърдени от Комисията за финансов надзор с Решение № 343-3 от 17. 05. 2006 г. се приемат и регистрират в НАП до 20. 12. 2006 г.

§. 17. (нов – 11.11.2011 г. предишен § 21 – 14.05.2019 г.) (1) Измененията и допълненията в Правилника, приети с решение по Протокол № 253 от 11.11.2011 г. на управителния съвет, влизат в сила от 01.01.2012 г.

(2) Разглеждането на заявленията за промяна на участие, подадени до 31 декември 2011 г., включително, заплащането на таксата за прехвърляне и осигурителните правоотношения с лицата, които са ги подали, се уреждат от разпоредбите в Правилника, действащи до влизане в сила на промените по ал. 1.

§. 18. (нов – 10.12.2012 г., предишен § 22 – 14.05.2019 г.) (1) Измененията и допълненията в чл. 8 от Правилника, приети с решение по Протокол № 277 от 10.12.2012 г. на Управителния съвет, влизат в сила от 22.02.2013 г.

§. 19. (нов – 11.09.2014 г., предишен § 23 – 14.05.2019 г.) (1) Измененията и допълненията в чл. 8 от Правилника, приети с решение по Протокол № 305 от 11.09.2014 г. на Управителния съвет, влизат в сила от 21.10.2014 г.

§ 24. (нов – 26.11.2015 г., изм. – 25.01.2016 г., отм. – 14.05.2019 г.)

§ 20. (нов – 20.07.2021 г.) Пенсионноосигурителното дружество превежда размера на резерва за гарантиране на минималната доходност, формиран със собствени средства, в съответствие с изискванията на чл. 36, до 31.08.2021 г.

§ 21. (нов – 20.07.2021 г.) Пенсионноосигурителното дружество създава резерва по чл. 41 до 31.08.2021 г., като в него се прехвърлят част от освободените средства от резерва по чл. 36, след превеждането на размера му в съответствие по § 20.

§ 22. (нов – 20.07.2021 г.) До създаването на фонда изплащане на пожизнени пенсии по чл. 60, в случаите по чл. 48, ал. 2 и чл. 75, ал. 7, т. 2, средствата по индивидуалната партида в универсалния пенсионен фонд на починало осигурено лице, съответно остатъкът от дължимите плащания на починало лице, получаващо разсрочено плащане по чл. 62, ал. 1, се прехвърлят в резерва за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии по чл. 61.

§ 23. (нов – 20.07.2021 г.) (1) При създаването си по реда на чл. 192а, ал. 1 – 5 от КСО фондът за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 60 се формира от средствата на осигуряваните в универсалния пенсионен фонд лица, с които са сключени пенсионни договори до края на третия работен ден след вписването на фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 60 в регистър БУЛСТАТ.

(2) Средствата по индивидуалните партии на лицата по ал. 1 след допълването им при необходимост съгласно чл. 40, ал. 2 – 4, се начисляват като задължение на универсалния пенсионен фонд към фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 60 в деня на сключване на пенсионния договор със съответното лице по стойност на един дял, валидна за работния ден, предхождащ сключването на договора.

(3) Начислените средства по ал. 2 се прехвърлят във фонда за изплащане на пожизнени пенсии по чл. 60 до три работни дни след вписването му в регистър БУЛСТАТ.

§ 24. (нов – 20.07.2021 г.) (1) При създаването си по реда на чл. 192б, ал. 1 и 5 във връзка с чл. 192а, ал. 2 – 5 от КСО фондът за разсрочени плащания по чл. 63 се формира от средствата на осигуряваните в универсалния пенсионен фонд лица, с които са сключени договори за разсрочено изплащане по чл. 62, ал. 1 до края на третия работен ден след вписването на фонда за разсрочени плащания в регистър БУЛСТАТ.

(2) Средствата по индивидуалните партии на лицата по ал. 1 след допълването им при необходимост съгласно чл. 40, ал. 2 – 4 се начисляват като задължение на универсалния пенсионен фонд към фонда за разсрочени плащания по чл. 63 в деня на сключване на договора за разсрочено изплащане със съответното лице по стойност на един дял, валидна за работния ден, предхождащ сключването на договора.

(3) Начислените средства по ал. 2 се прехвърлят във фонда за разсрочени плащания по чл. 63, по аналитичните сметки на съответните лица до три работни дни след вписването на фонда в регистър БУЛСТАТ.